Воля народам і людині!
За Українську Самостійну Соборну Державу!
За вільні національні держави поневолених народів!
Поневолені народи, єднайтеся у боротьбі проти імперіялістів!

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

ІДЕЯ і ЧИН

Видає Провід Організації Українських Націоналістів (ОУН)

Рік IV. *1945.* *№ 8.*

ПОВІДОМЛЕННЯ

Дня 22 серпня 1944 р. в с. Гаї Нижні, Дрогобицької області, загинув у бою з большевицькими окупантами Славної Пам'яті Друг РОСТИСЛАВ ВОЛОШИН - ГОРБЕНКО (Павленко), родом з Волині, один з найстарших і найбільш заслужених членів ОУН, Член Проводу Організації Українських Націоналістів, визначний організатор самостійницького революційно-визвольного руху на Західних і Північно-Західних Землях України, б. Краєвий Провідник ПЗУЗ. Сл. П. Друг Волошин-Горбенко був в'язнем польських тюрем, двічі в'язнем польського концентраційного табору в Березі Картузькій, був головою Української Студентської Репрезентації, членом Президії ЦеСУС-а, членом редакційних колегій журналів і газет: „Студентський Шлях", „Студентський Вісник", „Український Голос", „Наш Клич", „Вісті", „Бюлетень Краєвого Проводу ОУН-ЗУЗ" і ін. За часів першої большевицької окупації Сл. П. Друг Волошин-Горбенко був в'язнем большевицької тюрми, потім в час державного будівництва 1941 р. з рамени Українського Державного Правління обняв пост Голови Обласної Управи Рівенської области. Під час німецької окупації Друг Волошин-Горбенко попав у німецьку тюрму, а вийшовши з неї, кинувся знов у вир революційної боротьби. В 1943 р. був Предсідником III-го Надзвичайного Великого Збору ОУН.

Організація збереже пам'ять про Друга Волошина-Горбенка як про відданого сина українського народу, невтомного і незламного борця за його визволення, енергійного і вічно життерадісного Революціонера.

Вічна слава Його Світлій Пам'яті!
Кров і Дух його поведуть нас у дальшій боротьбі!
Слава Героєві Української Революції!

14. XI. 1944 р.

ПРОВІД
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

СЕРГІЙ ДМИТРІВ

В НОВІЙ ДІЙСНОСТІ

І знову український народ став віч-на-віч з владою, що близько 25 років залізними кліщами сталінсько-енкаведівського режиму душила його за горло та пила його живучу кров. Слідом за відступаючим гітлерівським людоїдом на українську землю хмарою насунули криваві колони російсько-большевицького імперіялізму. Тепер уже всі українські землі „визволені“ і на них знову рясним дощем спадають усі „благодаті“ сталінської системи.

Український народ, українські робітники й селяни та трудова інтелігенція завжди були свідомі того, що поки в СССР при владі Сталін і його партійно-большевицька кліка, доти в СССР ніяких змін на користь народним масам не може бути. Про це завжди говорили українські революціонери. Вони вказували, що СССР — це державна машина російсько-большевицького імперіялізму, що втілює в собі гноблення і визиск людини і народів та породжує все нові загарбницькі війни. Українські революціонери завжди підкреслювали, що надіятись на основні зміни соціяльного державно-правного положення народів у рамах сьогоднішнього СССР було б помилкою, однозначною з самогубством. Але все ж таки були люди, що вірили в правдивість тих різних вісток про т. зв. зміни в СССР, що їх, з наказу імперіялістичного кремлівського центру, поширювали в час гітлерівської окупації України агенти російсько-большевицького імперіялізму з тим, щоб відвернути народні маси від того шляху боротьби, який їм вказував український революційний визвольний рух. Вже перші кроки діяльности нововстановленої советської влади показали, наскільки облудними були всі надії на корисні для народу зміни в СССР та віра в правдивість шептаної большевицької пропаганди.

З поворотом советської влади вернулись усі дотеперішні невідступні її супутники: злидні, нестачі й голод, важка примусова каторжна праця, соціяльні і політичні утиски, гніт і неволя для робітників, селян, для широких кіл службовців, — а вигідне життя й достатки та розкоші для нквд, партійної кліки та вищої державної бюрократії і для всіх тих, що, втративши почуття особистої гідности та чести, запродали душу і стали співцями кремлівського диктатора та терористично-гнобительського режиму.

Відновлено сталінські колгоспи та знову прикріплено до них селян, як кріпаків до поміщицького двору за панщини. Встановлено ту саму систему кріпацько-невільничої праці, ту саму систему трудоднів і грабунку колгоспів за допомогою обов'язкових поставок, „добровільних“ продажей державі, нагромаджень, внесків, податків і ін. Як було досі, так і тепер господарем колгоспу не є працююче в ньому селянство, а партійно-большевицька кліка і державна советська бюрократія — слуги й виконавці волі російсько-большевицького імперіялізму. За колгоспним селянством залишено тільки право схвалити накинений згори господарський плян, працювати до повного фізичного виснаження та тішитись злиднями, що їх створює система сталінських трудоднів. Нововстановлена советська влада не обмежилась тільки тим. Вона силоміць видерла від селянства все те, що воно вберегло від ненажерливого німецького окупанта. В забріханій большевицькій пропаганді це називається „добровільною“ здачею селянством хліба, м'яса, грошевих ощадностей для Червоної армії і державі „з вдячности за визволення“. Цей нечуваний грабунок села спричинюється не тільки тим, що СССР стоїть зараз перед великими харчовими труднощами та що коштом недоїдання й голоду українського селянства російський імперіялізм знову оце пробує прохарчувати загони своїх захисників. Йдеться також про те, щоб, викачавши з українського села всі запаси харчів, тим міцніше прикувати його до колгоспу і системи трудоднів, зробити його цілковито залежним від режиму з перших таки днів відновлення советської влади.

Віджили довоєнні советські закони, які ставили робітника в положення раба, прикріпленого до місця праці і примушеного працювати в умовах, в які кидає його режим. Віджила відома советська система норм виробітку, стаха-

новщини і зарплати, що була засобом нечуваної в світі експлуатації робітників. Віджила стара совєтська практика на виробництві разом зі страхітливою системою кар за т. зв. спізнення і „ледарство“. Відновили діяльність большевицькі профспілки — еластичне знаряддя в руках державної і партійної машини для всебічного визиску і гноблення робітників. Як і раніше, за робітниками не залишено жодного права вільно об'єднуватися і таким чином відстоювати свої права й інтереси. В подібній ситуації знайшлися широкі кола службовців і працівників різних совєтських установ. Коли до цього додати ті особливі харчові труднощі, в які попав СССР в наслідок війни і сталінсько-колгоспної системи сільського господарства, то можна собі уявити розміри тієї нужди, що її переживає тепер робітник і службовець в СССР.

Щоб вдержатись при владі, Сталін і його партійно-большевицька кліка, як показує дійсність, дотримуються тих самих методів правління, при допомозі яких виконували владу досі. Брехня, обман, підступ і терор — це єдині їх методи. Нема жодних особистих і громадянських прав, свободи думки і преси, свободи творити громадянські і професійні об'єднання та організації. Народні маси можуть користуватися тільки тими організаціями і об'єднаннями, що їх творить партія і її експозитура — совєтський уряд для своїх протинародних цілей. Вільне слово і незалежну критику переслідує нквд. Друкарні і папір у руках партії та нквд, в їх руках вся преса і книжки, а тому й служать вони цілям, що їх ставлять собі партія і нквд. Увесь апарат державної адміністрації під виключною контролею партії, партія і тільки вона, а не народ, його формує. Гореславна сталінська конституція, що своєю нечуваною забріханістю про т. зв. демократичні вільності прикриває диктатуру і самоволю Сталіна та його кліки, і надалі залишається в силі. Отже, практика режиму залишається незмінною.

Ще раз дали себе відчути сталінська „дружба“ народів і „безмежні“ національні „вільності“ в рамах СССР. Відчув їх наново український народ з перших днів „визволення“ Червоною армією. І цього факту не вдасться закрити виданням законів про утворення союзних комісаріятів оборони і закордонних справ. Російський великодержавницький шовінізм, що його в інтересах „атечественной“ війни розпочав російсько-большевицький імперіялізм, гуляє сьогодні так широко, що сам здирає маску з СССР як країни національних „вільностей“ і „дружби“. Вчора російсько-большевицька пропаганда голосила ще про рівність усіх народів у рамах СССР, сьогодні вже одверто говориться про „опіку“ з боку „старшого брата — російського народу“ і його культурну вищість. Вчора ще можна було тут і там говорити про гнобительську політику російських царів і їх генералів в Україні, сьогодні можна про них говорити тільки як про „друзів“ і „визволителів“ українського народу. Щораз частіше назву СССР заміняється старою назвою Росія, а термін „совєтський“ — терміном „російський“. Російсько-большевицька пропаганда все частіше забуває, що в склад СССР входить багато не російських народів, які мають своє історичне велике минуле, свою культуру і мову, які далеко відмінні від культури і мови російського народу, і починає торочити про єдиний совєтський народ.

Совєтська влада зразу ж після свого повороту на українську землю застосувала жорстокий терор супроти українського населення під покришкою боротьби з тими, що стояли на службі гітлерівській окупації. Ще не висохли тюремні каземати від крови розстріляних і закатованих озвірілим гестапом сотень і тисяч українців, як знову наповнились тюрми українцями і полялась невинна українська кров. Це сталінські „органи безпеки“ розпочали своє нове жниво на нашій землі. Це російсько-большевицький імперіялізм винищує живі сили України, щоб обезкровити її і таким чином тримати український народ у своїх хижацьких обіймах.

Сталінський антинародний гнобительський режим цим, одначе, не задовольняється. В своїй безсоромності і злочинстві він посувається ще далі. Під маскою боротьби з гітлерівським імперіялізмом Сталін і його кліка проводять в Україні відому „добровільну“ мобілізацію в Червону армію, забираючи всіх чоловіків, малодих і старих, придатних до військової служби, і напівкалік. Часто без будьякого військового вишколу, без належного забезпечення зброєю, одежею, харчами, без забезпечення потрібними провідними кадрами кидають сталінські псарі новомобілізованих на фронт у першу лінію на німець-

кі танки і кулемети. Не може бути ніякого сумніву, що тут не йдеться про поповнення новими резервами проріділих рядів Червоної армії. Тут справа в іншому. Тут ідеться про те, щоб, користуючись з умов війни, винищити фізичні сили народу і таким чином унеможливити його революційну боротьбу за волю. Російсько-большевицький імперіялізм зацікавлений у тому, щоб з трупів українського народу будувати барикади, за якими ховатимуться сталінські „воїни і герої“. Тільки антинародній, проклятий режим професійних злочинців і душогубів, прибраних у маршальські і генеральські уніформи, здібний на такі ганебні і підлі діла.

Всіх тих, що їх не можна кинути на фронтову м'ясорубку, та сама советська влада запрягає на каторжні роботи при таких умовах, в яких людині нічого іншого, крім повільної голодової смерти, очікувати не можна. Як за часів татарських наскоків гнали людей табунами в ясир, як за часів окупації кривавого Гітлера гнали людей табунами на примусові роботи в Німеччину, так за панування „рідного батька“, „ясного сонечка“ тирана Сталіна женуть з України табунами жінок, дітей, старих на всякі непосильні роботи в шахтах, рудних, лісах, болотах. Звичайно, і тут усі „вдоволені“ з голодної зарплати, „щасливі“ нелюдськими життєвими умовами — повільним конанням, безмежно „вдячні“ тиранові, що створив їм таке „прекрасне і чудове“ життя. Оце ті благодаті, що ними обсипає сьогодні народні маси влада „робітників і селян“ — большевицька партія, советський уряд і „батько і вождь народів Сталін“.

Але все ж таки було б запереченням дійсности твердити, що жодних змін у ході цієї страхітливої війни в СССР не сталося. Ні, зміни в СССР наступили. Поперше, ті всі благодаті, що їх зазнають народні маси в СССР, своїми розмірами далеко більші і різноманітніші, ніж були до війни. Тому тепер ще більше чути крик про щастя, радість, культурність, свободу і заможність, про доброту, гуманність, велич і геніяльність Сталіна. Бо так уже завжди в житті буває, що коли комусь чогось бракує, про те він завжди думає й говорить. Подруге, введено погони, маршальські й генеральські уніформи, титуля, відзначення, привернено в почот „друзів народу“ царів, генералів, відгребано зі згарищ історії „атєчество“, допущено попів та архимандритів та дозволено молитись. Оце ті зміни і досягнення, що їх здобули народи „під геніяльним“ керівництвом Сталіна і большевицької партії у наслідку 25-річного соціяльного будівництва і чотирирічної кровопролитної імперіялістичної війни. Це одночасно дороговказ, в якому напрямі далі вестиме народи злочинницька імперіялістична кліка — Сталін і його спілка — та зайвий доказ того, чого треба очікувати людині і народам тоді, коли б у кінцевому наслідку імперіялістичної війни Сталін і його кліка не полетіли в ту безодню, яку вони готують народним масам і всім противникам большевицького режиму.

* * *

Як же ж сприймають робітники й селяни, трудова інтелігенція та народи, що стогнуть у ярмі сталінсько-большевицької неволі, оту жахливу сьогоднішню дійсність? Якими настроями живе сьогодні багатомільйонова маса вояцтва Червоної армії — про те чи не найкраще говорить факт нечуваного терору в запіллі і армії. Посилена діяльність органів нквд, заповнені тюрми, палення сіл і масові розстріли, рейди спеціяльних каральних частин нквд, нервова метушня „асобих атделов“, постійні арешти й екзекуції в Червоній армії, безнастанні „заходи“ „заградітельних атрядов“ позаду бойових ліній вказують, що в царстві кровожерливого Сталіна справи стоять таки погано. До кремлівських воріт все виразніше доходять відгуки того величезного невдоволення, що охопило мільйони гноблених, визискуваних, поневірених робітників, селян і службовців всіх тих народів, що їх „ущасливлює“ імперіялістична сталінсько-большевицька кліка. Соціяльний і економічний гніт і визиск, жахлива нужда і злидні, національні і політичні утиски, довготривала безглузда війна, нездібність сталінського військового керівництва і спричинені ним нечувані втрати людського елементу на фронтах у наслідок типового для російського імперіялізму способу ведення війни (в нас, мовляв, людей вистачить — давай перемогу за ціну мільйонових людських втрат) і ін. виводять народні маси з пасивного бездіяльного стану. Чи робітник, селянин, службо-

вець в тилу, чи червоноармієць на фронті — всі вони все голосніше ставлять питання: що ж далі, в ім'я чого працювати дозагину, проливати кров, коли жодних перспектив покращання відносин немає?

Війна ще виразніше відслонила сторінки сталінсько-большевицької системи. Війна відкрила всю облуду і забріханість режиму. Впродовж 25 років витискали з людей кров і піт, гнобили і визискували. Сталін і його кліка за ціну вигідного і розкішного життя купували десятки і сотні різних писак, журналістів, поетів, письменників, „науковців", які в найпривабливіших кольорах змальовували те, що для „добра" трудящих накоїв тиран і його підлизні та яке „щастя" чекає трудящих у майбутньому.

Безсоромний напад на 4-мільйонову Фінляндію, що, мовляв, стала несподівано загрожувати 180-мільйоновому СССР, насилля в країнах Прибалтики (Литва, Латвія, Естонія), загарбання Західної України й Білорусі під плащиком „возз'єднання", вторгнення в Румунію і захоплення Північної Буковини та Басарабії, підлабузнювання до Гітлера і зазіхання на балканські країни і чорноморські протоки вмотали, нарешті, СССР в імперіялістичну війну та здерли маску зі Сталіна і його партійно-большевицької кліки як захисників миру і будівничих ладу, в якому знищено експлуатацію і поневолення людини і народів. Показалося, що за соціялістичною большевицькою фразеологією приховує на ділі своє свиняче рило російсько-большевицький імперіялізм, який після жовтня в умовах совєтської влади встиг організуватися в нових формах, прийняв нові, більш витончені і гнучкі методи роботи й, підкоривши собі партійно-большевицьку кліку зі Сталіном на чолі, приступив до реалізації своїх старих мрій і ідеалів „большевицькими, сталінськими темпами". Виявилося, що Сталін і його спілка, кладучи основи нового „соціялістичного" ладу за рахунок поту і крови трудящих, клали на ділі основи для російсько-большевицького мілітаризму й імперіялізму, що, говорячи про мир, Сталін і його спілка готувалися до нових воєн в ім'я інтересів російсько-большевицького імперіялізму. Такий, а не інший зміст мали сталінські п'ятирічки, колективізація, ганебні сталінські маневри в ділянці національної політики, творення нової національної по формі та соціялістичної по змісті культури, ліквідація пережитків капіталістичної ідеології в свідомості мас і ін. Будова соціялізму в одній країні стала по суті новим типом імперіялістичної держави. Розбудова господарства послужила не піднесенню матеріяльного добробуту народних мас, а виключно цілям мілітаризму.

Сталінсько-большевицький режим завжди пробував пишатися тим, що організацією шкільництва уможливив народним масам освіту і дав їм змогу користуватися всіма здобутками культури. Але ж і тут виявилося, що йшло не про дійсну освіту для народних мас і про піднесення їх культурного рівня. Йшло про те, щоб вишколити ті десятки і сотні тисяч фахових кадрів, що їх вимагала справа розбудови господарства, що її плянували і переводили російсько-большевицький імперіялізм і його захисник Сталін у воєнно-імперіялістичних цілях. Сталін і його спілка були поставлені перед такою самою необхідністю, перед якою стояли всі інші імперіялізми капіталістичних країн, коли йшло про економічну експлуатацію колоній.

Не зважаючи на те, що в СССР під покровом ВКП(б) прийшов до голосу і до керми російський великодержавницький націоналізм, який, скориставшись з нагоди „будови соціялізму в одній країні", зумів побудову „нового соціялістичного ладу" спрямувати на рейки російського державного капіталізму у відповідності до потреб нового типу російського імперіялізму — большевицького, Сталін і його кліка — слуги і виконавці волі російсько-большевицького імперіялізму — не перестали послуговуватися в пропаганді відламками ідей Жовтневої революції і товчуть завжди: все те, що вони робили і роблять, це і є те, чого бажали і в ім'я чого боролись і гинули мільйони робітників і селян у період громадянської війни на теренах колишньої царської Росії. Відрізавши країни і народи СССР від решти світу непроходимим муром, Сталін і його спілка при допомозі всіх могутніх модерних засобів пропаганди й агітації вбивали в голови позбавлених всякого зв'язку зі світом народних мас, що в СССР створено „радісне і щасливе життя", що в СССР знищено соціяльний гніт і визиск людини, знищено національний гніт і панування одного народу над іншими, що в СССР іде швидким темпом „до сяючих вершин людського

щастя — до комунізму“ тоді, коли, мовляв, поза СССР панує тільки жахлива темрява, злидні, голод, нелюдський визиск і гніт народів і людини. Цей дикий танок большевицької пропаганди має свою глибшу причину. Тут іде про те, щоб приховати перед трудящими той факт, що Сталін і його спілка створили в СССР справді щось зовсім протилежне тому, про що вони говорили і говорять, що, знищивши старе і будуючи нове, Сталін і його спілка створили на ділі тільки нові форми для старого лиха. Хто сьогодні не бачить, що, знищивши старі кляси, нинішнє „соціялістичне“ суспільство, сформоване в СССР, не знищило клясових суперечностей; воно тільки поставило основи, на яких виростають і все більше ростуть у силу нові кляси, нові суперечності, нові умови гноблення і нові форми боротьби на місце старих. На місце капіталізму, опертого на систему приватньої власности на засоби виробництва, виріс особливого типу державний капіталізм, опертий на систему націоналізації землі і всіх засобів виробництва. В умовах цього особливого типу державного капіталізму виростають нові особливого типу кляси й особливі форми визиску людини, особливі форми соціяльного гніту і національно-політичного поневолення. Партія, не бачений досі в історії розвитку людського суспільства державний апарат політичної і господарської адміністрації, бюрократичний апарат профспілок, червоноармійське офіцерство, професура і безмежні загони найманих писак і т. зв. діячів мистецтва, які стали до послуг новим володарям, — ось ті середовища, з яких виростає нова суспільна упривілейована кляса, яка засобами перманентного масового терору береже свої панівні клясові позиції, придушує мільйони робітників і селян та нижчих службовців соціяльно та експлуатує економічно. І ця нова кляса виконує диктаторську владу в державі. Ту панівну диктаторську позицію встигла вона закріпити за собою „законно“ параграфом до речи забріханої сталінської конституції про те, що керівна роля в усіх галузях суспільного і державного будівництва забезпечується за большевицькою комуністичною партією. Та одна стаття конституції зводить нанівець увесь демократизм цієї горееславної конституції. Гнобительський і паразитний характер нової кляси зовсім не міняється від того, що формується вона з елементів, які вийшли і виходять з робітників, селян і трудової інтелігенції. Стара буржуазія не рекрутувалася з феодальної шляхти. Вона йшла з міщанства, ремісників, торгівців. Те, що американський мільйонер Форд за молодих років був простим робітником, не зміняє пізнішого соціяльного обличчя Форда як капіталіста. Але як буржуазія, дійшовши до влади, знайшла спільну мову з шляхтою і феодалами, проти яких повела революцію, так само нова російсько-совєтська буржуазія знайшла і знаходить спільну мову з різними колишніми царськими чиновниками, політичними діячами, дипломатами, професурою і генералами.

Російсько-большевицький імперіялізм насильно зупиняє розвиток національної культури підкорених народів щодо її змісту, допускає зате її розвиток щодо форми, намагаючись одночасно влити в неї потрібний йому зміст: признає до деякої міри історичне минуле підкорених народів, фальшуючи, одначе, його в найбільш безсоромний спосіб на те, щоб показати, що ні в минулому, ні тепер, ні в майбутньому підкорені народи без „допомоги“ з боку „старшого брата“ не могли б існувати. Російський імперіялізм допускає формальне визнання права на державну незалежність і творить навіть ілюзії її форми у вигляді союзних республік для того, щоб таким чином міцніше держати їх у своєму підкоренні, але доводить культурну меншевартість підкорених народів масковано, проповідуючи прогресивність і „всесвітньо-історичне“ значення всієї попередньої дворянсько-царської, поміщицько-буржуазної і сучасної російської культури, накидаючи її підкореним народом на місце їх власної, не сіє розбрату між пануючим і підкореним, а проповідує любов грабованого, поневіряного, гнобленого „молодшого“ до „великого і могутнього старшого брата“. Хіба ж не в тому ця різниця між політикою царизму і політикою російського большевизму в Україні? Русифікація України присвічувала всій політиці царизму, вона присвічує й нині політиці большевизму. Імперіялістична війна царя Петра І була „атечественной вайной“ з Карлом XII за береги Балтики. Розбудова царем Петром І кріпосницької держави й опертя її на дворянстві було „прогресом“. Союз Петра І з польським королем служив інтересам оборони „родіни“. Але визвольна війна гетьмана Мазепи проти царя Петра І, який

прагнув до ліквідації державної самостійности України і повного її поневолення та який остаточно, втопивши Україну в крові, накинув їй насильно страшне ярмо соціяльної і національно-політичної неволі, — це вже „ізмена родіне“. Союз Мазепи з Карлом XII для спільної боротьби з Петром I — це вже спроба Мазепи віддати Україну „в кабалу шведам“. Спроби Мазепи опертись на козацькій старшині — це реакція. Цар Петро I — герой російського і великий друг українського народу. Мазепа — зрадник і ворог обох народів. Державна самостійність для російського народу — так. Державна самостійність для українського чи іншого народу — ні. Тут вже потрібна „опіка“ з боку „старшого брата“. Імперіялістична війна Сталіна і його спілки — це прогресивна „атечественная вайна“. Боротьба за національну і соціяльну волю українського народу — це вже боротьба за віддачу України в кабалу чужоземним капіталістам. Оце вся ідеологія „старшого брата“. Це його розуміння дружби. Це його розуміння рівности. Це також ідейні позиції ВКП(б) з Сталіном на чолі.

Сталін і його спілка — вся його ВКП(б) — ідеї соціялізму в національному питанні заступили ідеями російського шовінізму. Право кожного народу на повну національно-політичну волю, отже, на державну самостійність, що його проповідував соціялізм у СССР, з усією брутальністю насилувано і на його місце поставлено російський великодержавницький імперіялістичний лозунг про „допомогу“ і „опіку“ з боку „старшого брата,“ про непорушну єдність СССР, про існування т. зв. союзних республік „як невід'ємних складових частин великого СССР“. Таким чином, замість союзу вільних самостійних національних держав, СССР став одною централізованою державою російсько-большевицького імперіялізму, поодинокі т. зв. союзні республіки стали тільки його адміністративно-територіяльними провінціями, якими керують за зразком царських генерал-губернаторів кремлівські секретарі ЦК партії. Всім відомо і ми про це вже згадували, що тим чинником, який виконує диктаторську владу в СССР, є ВКП(б) зі Сталіном і клікою у проводі. Вже зі самої організаційної будови ВКП(б) виглядає нахабна пика російського великодержавництва. Коли для таких „союзних“ республік, як українська, білоруська і ін., існують окремі ЦК партії, підпорядковані повністю ЦК ВКП(б), то для т. зв. РСФСР і цього нема. ЦК ВКП(б) є одночасно ЦК для РСФСР або, інакше, ЦК ВКП(б) є ЦК російської комуністичної партії большевиків, і це російський ЦК партії, ЦК російсько-большевицьких шовіністів верховодить у цілому СССР, у цих т. зв. союзних республіках. Він і здійснює програму російсько-большевицького імперіялізму. Тому зовсім зрозуміло, чому Сталін і його партійно-большевицька кліка від традицій Паризької комуни повернули до традицій російських царів і їх гончих псів, до ідеології цареславних „єдинонеделімцев“ і їх ганебної практики. Так стоїть справа з національною політикою Сталіна.

Те, що в т. зв. УССР існує, даруйте за слово, уряд ради народних комісарів, в склад якого входять тоже українці, що в т. зв. УССР поет, який займався досі тільки писанням віршів на честь тирана, стає нині комісаром-міністром або навіть заступником голови ради народних комісарів, отже, самого Хрущова, — ні в чому не змінює колоніяльного становища України „в складі великого СССР“. Одначе, цей факт говорить про всю декоративність державности УССР і її верховних органів. При допомозі імен бажанів, тичин, корнійчуків і ін. Кремль намагається створити для українського народу ілюзію державности і незалежности. Це саме торкається всіх інших т. зв. союзних республік.

Зовсім природно, чому сьогодні широкі народні маси, биті злиднями і тероризовані, втратили всяку віру в сталінські обіцяні блага в майбутньому комуністичному ладі, що про нього стільки всі наслухались з уст сталінсько-большевицької пропаганди. Широкі маси робітників, селян, службовців, червоноармійців усіх національностей готові сьогодні стати на прю з ненависною системою. Щораз більше людей прислухається до тієї боротьби, що її розгорнув проти сталінсько-большевицького режиму український народ. Все міцніше стають на ноги озброєні маси поневолених російсько-большевицьким імперіялізмом народів. В СССР створилися всі об'єктивні умови для великої соціяльної і національної революції. Вона назріває з усією історичною неминучістю.

Могутні кроки нової революції чути вже сьогодні в СССР скрізь: в тилу, в колгоспах, фабриках, заводах, в армії на фронті. Чує її Кремль і тому так скаженіє.

Звичайно, сьогодні Сталін і його спілка латають прориви всякими маневрами, щоб ще раз одурити гноблені ними народи і відвернути їх від революційного шляху боротьби та при тому злопити інші народи й „ущасливити" їх сталінсько-советською системою, видають нові закони про т. зв. перетворення комісаріятів оборони і закордонних справ і пробують переконувати світ, що тут іде про корінні зміни в державно-правній і політичній структурі СССР в напрямі надання т. зв. союзним республікам суверенних прав. Мало, одначе, нині в СССР наївних, які вірили б в пропагандивне сталінсько-большевицьке тлумачення виданих законів та зв'язували б з ними надії на якісь серйозні зміни. Якщо такі наївні все ще існують, то найближчий час переконає їх, наскільки їх ошукали сталінсько-большевицькі брехуни і гнобителі.

Вдержатися при владі Сталінові і його спілці допомагає той факт, що багато людей не бачить ще сьогодні іншого виходу, коли йдеться про боротьбу з гітлерівським імперіялізмом, як тільки далі продовжувати воювати в рядах Червоної армії. Ті люди ненавидять Сталіна і його режим та чекають нагоди, щоб розправитися з Сталіном і його режимом так само жорстоко, як безоглядно і жорстоко Сталін і його нквд розправлялись і розправляються з тими всіми, що стояли за правду і волю людини і народів. Це торкається однаково українців, білорусів, узбеків, грузинів, росіян і ін. Всі ті люди в дальшому ході війни переконаються, що Сталін і його спілка не спроможні закінчити війну, як цього вимагають інтереси народів. Вони переконаються, що єдиний успішний шлях боротьби з гітлерівським імперіялізмом — це шлях, що його вказують українські революціонери і Революційний Комітет Поневолених Народів. Це шлях одночасної боротьби проти обох імперіялізмів — гітлерівського і російсько-большевицького.

М. К.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

У грізний час, коли на українських землях шаліли, виснажуючись у кривавій війні, дві ворожі тотальні окупаційні сили — німецько-гітлерівський і московсько-большевицький імперіялізми, сталась в Україні велика історична подія: створилась УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА. Створилась вона на Великому Зборі в середині 1944 р. з представників усіх національно-визвольних сил українського народу на всіх рідних землях і поза кордоном, які визнали за єдино правильний — с а м о с т і й н и ц ь к и й п р и н ц и п у боротьбі за УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ.

На Великому Зборі, розглянувши докладно внутрішнє й міжнародне становище України, представники опрацювали й одноголосно прийняли свою політичну ПЛЯТФОРМУ і свій внутрішній УСТРІЙ та видали перший УНІВЕРСАЛ до Українського Народу. Незабаром після цього Українська Головна Визвольна Рада видала друком свою Плятформу й Універсал у великих накладах, у формі афіш і листівок, які розійшлися широко серед українського народу в краю і за кордоном.

З уваги на важливість заснування Української Головної Визвольної Ради та розгорнення її діяльности, з'ясовуємо докладніше її видання.

ПЛЯТФОРМА УГВР

схоплена у трьох розділах, які виясняють ідею, цілі та програмові основи УГВР. Ось вони:

1. Загальне положення. У вступі нав'язує УГВР до славної нашої традиції „створення самостійної Української Держави та боротьби за її закріплення в 1917 — 1921 рр.", пригадує, що ця „Українська Держава впала в наслідок чужого завоювання, зумовленого недостатнім внутрішнім об'єднан-

ням українських національних сил", указує, що „це чуже панування позначилось небувалим гнітом, масовим грабіжництвом українського народу, поверненням селянства й робітництва в справжнє кріпацтво разом з нещадною експлуатацією і винищенням мільйонових мас голодом і терором"; стверджує, що „це страшне і криваве лихоліття впродовж 25-ти років навчило українські народні маси, що ніякий чужий політичний та соціяльний устрій не піде їм на користь і що **тільки власна національна суверенна держава є единою передумовою і запорукою нормального життя і розвитку нації та її культури, матеріяльного і духовного добробуту народних мас**".

Далі виявляє, що „сучасна війна між двома тотальними силами, московсько-большевицьким та німецько-гітлерівським імперіялізмами, ведеться за оволодіння в першу чергу українських земель як вихідних позицій до панування в східній, а навіть у всій Европі". Стверджує, що „обидві ці сили — **непримиренні вороги ідеї української державности**".

Але ж „ця війна виснажує також наших ворогів і провадить їх до соціяльного і політичного розкладу". І „це створює сприятливі умовини для визвольних прагнень поневолених народів та полегшить їм остаточну перемогу".

Тим то **„необхідно:**

„а) у вирі сучасної тотальної війни **оборонити український народ** та його провідні кадри перед фізичним знищенням,

б) **повести його до боротьби за своє визволення і власну суверенну державу**".

„Для здійснення цих завдань потрібний **єдиний всеукраїнський національний фронт,** організований на основі **об'єднання всіх діючих національних українських сил,** які прагнуть до української суверенної держави".

„Тому **за ініціятивою Української Повстанчої Армії** (УПА), що утворилася в процесі збройної боротьби українського народу проти грабунків і насильства окупантів над мирним українським населенням, організувався з представників усіх українських земель та українських політичних середовищ **всеукраїнський провідний центр** під назвою: УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА (УГВР)".

II. Цілі і завдання УГВР. Цілі: „Об'єднати і координувати дії всіх самостійницько-визвольних сил українського народу на всіх землях України та поза ними для національно-визвольної боротьби проти всіх ворогів українського народу, зокрема проти московсько-большевицького і німецько-гітлерівського імперіялізмів, **за створення Української Самостійної Соборної Держави** (УССД)".

УГВР перейняла на себе такі три головні **завдання:**

„Керувати всією національно-визвольною боротьбою українського народу аж до здобуття державної незалежности і створення органів незалежної державної влади на Україні.

Репрезентувати як верховний всеукраїнський центр сучасну політичну боротьбу українського народу в краю і за кордоном.

Створити перший український державний уряд та скликати перше українське всенародне представництво".

III. Основні ідейно-програмові принципи. З уваги на те, що перша й найвища наша мета — це „збереження життя нації, національної єдности й культури" та що головною запорукою цього збереження і нормального розвитку нації" є „національна суверенна держава, то українська нація в цей час повинна віддати всі свої сили на здобуття і закріплення власної держави". Тим то „всі політично-активні українські чинники повинні сконсолідуватися в боротьбі за самостійну українську державу" — з тим, що боротьба ця „буде провадитися незалежно від політичних впливів сторонніх сил."

„На цій підставі УГВР визнає такі принципи своєї діяльности:

1. УГВР прагне до відбудови Української Самостійної Соборної Держави на всіх землях українсього народу засобами революційної боротьби проти всіх

ворогів державної самостійности українського народу, зокрема проти большевицьких і німецьких окупантів, та у співпраці з усіма прихильниками такої самостійности.

2. УГВР твориться на принципі повної політичної незалежности своїх прагнень від впливів сторонніх національних сил і чинників.

3. УГВР об'єднує всі українські політично-провідні елементи незалежно від їх ідейного світогляду та політично-групової приналежности, що стоять на ґрунті політичної суверенности української держави та політичної незалежности українських визвольних прагнень".

4. У політично-соціяльній ділянці УГВР визнає і змагає **забезпечити:**

„а) народньо-демократичний спосіб визначення політичного устрою в українській державі шляхом загального народного представництва; б) свободу науки, світогляду і віри; в) розвиток української національної культури; г) справедливий соціяльний лад в українській державі без клясового визиску і гноблення; д) справжню законність в українській державі і рівність усіх громадян перед законом; е) громадянські права всім національним меншостям на Україні; є) право рівних спроможностей на освіту для всіх громадян; ж) вільну ініціятиву у трудовій господарській діяльності для всіх громадян, регульовану вимогами і потребами цілости нації; з) вільну форму трудового землекористування з визначенням мінімальних і максимальних розмірів для індивідуального землекористування; и) усуспільнення основних природних багатств України: землі, лісів, вод і підземних скарбів, — з передачею вільних земель у постійне користування трудових хліборобських господарств; й) удержавлення важкої індустрії і важкого транспорту, передачу кооперативним об'єднанням легкої і харчової індустрії, право широкого вільного кооперування дрібних продуцентів; і) вільну торгівлю в нормованих законодавством межах; к) вільний розвиток ремесла та право на творення індивідуальних ремісничих майстерень і підприємств; л) право на вільну працю для фізичних і розумових працівників та охорону інтересів селянства й робітництва соціяльним законодавством.

5. УГВР провадитиме свою боротьбу за УССД в союзі з усіма поневоленими народами Европи й Азії, які борються за своє визволення і визнають право України на політичну її незалежність.

6. УГВР прагне до порозуміння і до мирного співжиття з усіма сусідами України на принципі взаємного визнання права мати власні держави на етнографічних землях кожного народу".

УСТРІЙ УГВР

схоплений у шости розділах: І. Ціль і завдання; ІІ. Великий Збір; ІІІ. Президія; IV. Генеральний Секретаріят; V. Генеральний Суддя і VI. Генеральний Контрольний. Устрій цей з'ясовує докладно: організаційну побудову УГВР, завдання, обов'язки, права і відповідальність її членів. За постановами цього устрою, на першому Великому Зборі одноголосно обрано: Президента, трьох його Заступників і чотирьох Членів Президії УГВР; обрано Голову Генерального Секретаріяту, який для поодиноких ділянок праці покликав окремих Генеральних Секретарів — це виконавча влада УГВР; нарешті, обрано Генерального Суддю та Генерального Контрольного, які створили свої Колеґії.

УГВР як найвищий керівний орган українського народу затримує за собою виключне право єдиного репрезентанта політичної волі всього українського народу перед зовнішнім світом. Тим то УГВР, що діє безпосередньо на рідній землі, має своє **Представництво** за кордоном, що пов'язується найтісніше з життям свого народу та опирається на реальні сили Рідного Краю.

Перший Великий Збір видав до Українського Народу перший

УНІВЕРСАЛ УГВР,

що основується на найсуттєвіших думках Плятформи УГВР. Універсал цей у врочистих словах нав'язує до будови Української Держави в 1917 — 18 рр., до кривавої боротьби за Неї, яку Український Народ зберіг у своїй душі посьогодні як священну спадщину предків і на сторожі своєї волі поставив від

карпатських верхів по Дон і Кавказ збройні кадри своїх синів — УКРАЇНСЬКУ ПОВСТАНЧУ АРМІЮ.

„Сучасне українське покоління нехай буде горде, що саме йому доведеться в геройській боротьбі завершити будову української держави.

Це велетенське завдання вимагає ще більшого, ніж досі, завзяття, ще більшої відданости справі, а перш за все об'єднання всіх самостійницьких сил під одним політичним проводом.

І тому, щоб об'єднати всі національно-визвольні сили українського народу, щоб з одного центру керувати його визвольною боротьбою, щоб перед зовнішнім світом репрезентувати його політичну волю та щоб протиставитися спробам ворогів української держави розбивати єдиний самостійницький український фронт, — створилася УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА. Вона переймає відтепер керівництво визвольною боротьбою українського народу".

„Українська Головна Визвольна Рада є найвищим і єдиним керівним органом українського народу на час його революційної боротьби, аж до створення Уряду Української Самостійної Соборної Держави.

Українська Головна Визвольна Рада присягає Тобі, Український Народе:

Боротись за те, щоб Ти був єдиним володарем на своїй землі, за справедливий соціяльний лад без гніту і визиску, за знищення кріпацтва і вільну працю селянина на власній землі, за вільну працю робітника, за широку ініціятиву трудящого населення в усіх галузях господарської діяльности, за повноту розвитку української національної культури.

Українська Головна Визвольна Рада кладе на вівтар боротьби за ідеали свою працю і своє життя".

„Українська Головна Визвольна Рада вітає боротьбу інших поневолених народів за своє визволення. З ними, зокрема з нашими сусідами, бажаємо жити в добросусідських взаєминах та співпрацювати у боротьбі проти спільних ворогів".

Нарешті, клянучись пам'яттю героїчної боротьби і лицарської смерти наших славних предків, Українська Головна Визвольна Рада закликає ввесь Український Нарід:

„Ставай до боротьби за свою Волю і за свою Державу, єднайся у своїй боротьбі, кріпись у своїй вірі!"

Два місяці пізніше, у вересні 1944 р., появилась за кордоном

ВІДОЗВА УГВР

„до всіх насильно вивезених з України земляків наших та тих, що були змушені покидати свої рідні землі".

Відозву цю видало закордонне Представництво УГВР. Звернена вона до українців на чужині взагалі та головно у Німеччині, де тепер перебуває понад три мільйони українців, в тому щонайменше половина боєздатних чоловіків.

Відозва ця починається **ствердженням,** що проти ненависних гітлерівського і сталінського імперіялізмів створився великий революційний фронт поневолених народів.

„На Сході перед веде у цій святій боротьбі український народ. Сотні тисяч його вірних синів і дочок — наших братів і сестер з фанатизмом і самопожертвою героїв одчайдушно борються проти імперіялістичних загарбників, зразково об'єднані в дисципліновану й ідейно могутню Українську Повстанчу Армію. Вони борються за свою суверенну, справді вільну і ні від кого не залежну Українську Державу".

Далі Відозва сповіщає, що в Україні створилась Українська Головна Визвольна Рада, яка очолює революційну боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу.

„На цей шлях боротьби вступив увесь український народ. На всіх українських землях, від Кавказу до Карпат, від Прип'яті до Чорного моря, йде сьогодні завзята боротьба українського народу проти сталінсько-большевицьких загарбників, що знову поневолюють Україну. На сталінські намагання знищити нас як націю український народ відповів активно — збройною боротьбою проти окупанта".

Далі Відозва закликає всіх українців на чужині „на службу великій визвольній справі, на допомогу нашим рідним землям".

„В новій дійсності мусять усі українці... виступити одною лавою як незалежний політичний чинник, що бореться тільки за Українську Державу у спілці з усіма народами, які готові визнати право українського народу на державне життя та його боротьбу проти німецького та московського імперіялізмів".

Нарешті, закликається усіх українців, „які розкинені сьогодні по чужині, перш усього до єдности, до спільної боротьби рам'я в рам'я з нашими братами з рідних земель".

„Хай велика ідея нашого визволення і кривава боротьба наших братів єднає нас в одному всеукраїнському визвольному фронті".

* * *

Ось ідейно-політичне обличчя Української Головної Визвольної Ради та початкова її діяльність у краю і за кордоном у світлі її власних друкованих видань. І треба ствердити, що з'ясована тут її ідеологія була віддавна мрією і тугою всіх національно-думаючих українців. А викристалізувалася вона в конкретну політичну дію у вогні революційно-визвольної боротьби українського народу проти ненависних і людожерних німецько-гітлерівського і московсько-большевицького імперіялізмів. Тим то створення Української Головної Визвольної Ради в середині 1944 р. — це справді одна з найзамітніших і найбільших національно-політичних подій в Україні за останню чверть сторіччя.

Організація Українських Націоналістів, що завжди ставилась позитивно до всіх здорових національних починів, що завжди організовувала й виховувала народ до найбільших завдань нації, що справу революційної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу завжди ставила на першому місці, — вітає створення і діяльність Української Головної Визвольної Ради.

П. ДУМА

ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНЕ ОБЛИЧЧЯ БОЛЬШЕВИКІВ

В наслідок невдалої і ганебної загарбницької гітлерівської війни, що великою мірою причинилася до затримання внутрішнього процесу розкладу СССР, і в наслідок революційно-визвольної боротьби підбитих німцями европейських народів та серйозної збройної і господарської допомоги з боку англо-американців, — большевики здобувають тепер на воєнних фронтах щораз нові перемоги. Червона армія, хоча і ціною велетенських людських жертв, все ж посувається на захід, промощує Росії шлях в Европу й утверджує її керівну позицію на міжнародній арені. Москва цим разом широко розмахнулась і, почувши під ногами твердший грунт, починає виразно відкривати своє великоросійське імперіялістичне обличчя. Мирні договори з Румунією, Фінляндією і Болгарією, з одного боку, а диверсійна політика у „визволеній" Польщі і Югославії, з другого, недвозначно вказують, що большевицька верхівка не думає на цих теренах маскувати своїх загарбницьких плянів. Те, що діється тепер в Італії, Франції, а зокрема в Бельгії і Греції, де комуністичні елементи почали вже відкриті дії з метою опанування державної влади, вказує, що большевики не позбулися своїх розкладових дій щодо інших держав і що вони діють швидко і з поспіхом. Цей поспіх одночасно бачимо в творенні міжнародної профспілкової організації, а зокрема в закріплюванні за собою вирішального впливу в організації міжнародної воєнної безпеки, який конкретно сформульований у проєкті конференції, що відбулася в Думбартан-Оксі. Місце Росії там заздалегідь забезпечене, і сьогодні кремлівські володарі ехидно потирають з радости руки і розпляновують наступ „на світ" згори, зсередини і збоку аргументами голої військової сили.

Так виглядає дійсність. Але помилявся б той, хто сьогодні всі ці „переможні“ ходи Москви переоцінював би, так, як помилилися вже не одні і не один раз у минулому, а зокрема недавні адоратори Гітлера. Те, що сьогодні спостерігаємо, далеке від справжньої дійсности, на яку складаються, крім часто невидних на перший погляд національних і соціяльних процесів, ще й усі потенціяльні первні, заховані в ідейно-політичній структурі сьогоднішніх кандидатів на володарів світу. Людина і її відношення до життя, а зокрема нації і їх взаємовідношення — все це справи дуже складного порядку, і щоб їх оцінити чи передбачити їхній розвій, треба бути насамперед об'єктивним глядачем.

Це в першій мірі пригадка деяким нашим (на жаль!) землякам, що невільничо дивляться на життя крізь облудні ухвали ЦК ВКП(б) та в сліпій надії на неминучу виграну Сталіна допомагають йому вогнем і мечем навертати український народ на московсько-большевицьку віру. Та, на щастя, народні маси в основі правильно оцінюють ситуацію і, не зважаючи на всі ускладнення, що їх принесла війна, вміють відрізнити правду від брехні, своє від чужого, тривале від хвилевого. Отже, в обличчі такого якраз росту большевизму і нездорового стану в таборі українських комуністів, існує потреба проведення аналізи тих гасел, що їх Москва подає сьогодні до вірування. Це ж бо йдеться про життя нації, а ніхто інший, здається, так дуже не загрожений у своному існуванні наступом Москви, як саме Україна.

Розглядаючи сьогоднішнє ідейно-політичне обличчя большевиків, треба об'єктивно ствердити, що складається воно з двох основних елементів: елементу національно-російського як першого і суттєвого і елементу інтернаціонально-комуністичного як більш формального, другорядного. Помилився б той, хто сьогоднішню Москву оцінював би лише однобічно, хто, як, наприклад, німецька пропаганда, бачив би лише її комуністичний бік або, як англійська, лише російський. СССР — це не колишня дореволюційна Росія, глуха і сліпа до всього, що діялося не лише на широкому світі, але і в середині країни, це також не Росія Леніна—Троцького, Росія доби Жовтневої революції, спрямована в своїй дії на здійснення ідей світового пролетаріяту. Росія Сталіна — це своєрідна синтеза соціялістично-комуністичних ідей Маркса, Енгельса, Леніна з реакційними національно-великоросійськими ідеями Романових та інших. Перещеплення ідей Маркса на російський грунт, до речі, не придатний і не підготовлений до їх реалізації, безперечно, створило, ціною велетенського потрясіння, щось нове по формі, але ніяк не по суті. До того ще російські комуністи, змонополізувавши в своїх руках керівництво світової пролетарської революції, дуже швидко довели до повного викривлення соціялістичних ідей, до їх скарикатурування і спримітивізовання і тим самим стали на ділі їхніми першими гробокопателями. Та це й не дивно, бо, власне, марксівське твердження про „буття і свідомість“ у тому місці і в тому розумінні якраз і виправдало себе. Саме великоросійський національний побут, оця всеросійська чи всесоюзна „почва“, що на неї склались і своєрідна ментальність, і економічні та культурні первні, і психологія власного доробкевичівського подвір'ячка, — дали змогу максимально розвинутися всім тим реакційним первням дореволюційної Росії, що їх з такою силою намагався зірвати колись жовтневий революціонер. В тому то й суть, що визнавці й реалізатори світової пролетарської революції переджитневої доби були в більшості вірні своїм ідеалам лише до часу створення собі власного підприємства в підсонні колишньої царської імперії. З бігом часу й у наслідок цілковитої ізоляції від решти світу та деяких особистих „порахунків“, вони еволюціонували в напрямі виразного й оновленого великоросійського імперіялізму. Звичайно, такий перехід від марксівського соціялізму до „соціялізму в одній країні“ не відбувся шляхом чергової революції, — бо навіщо ж було тоді проливати стільки крови в період 1917-го року, — а відбувся, поза „дрібною“ чисткою, шляхом повільного додавання до ідейно-політичного змісту все нових і нових елементів національно-російських та відніманням і заперетенням тих усіх „великих і ши-

роких" інтернаціонально-комуністичного порядку елементів, що мали б зобов'язувати до дальшої жертвенної боротьби в ім'я визволення всього пролетаріяту. Вершком цього наближення і є сучасні „новості", так добре знані і вживані за царської Росії, що їх впровадив тепер Сталін під гучні „аплодісменти" всієї шовіністичної московської публіки і „наших" прапорщиків кремлівського престолу.

Останньо гучно відсвятковано в СССР 27-у річницю Жовтневої революції. Знову, як і в попередні роки, виголошено „великих слів велику силу" во славу пролетарської революції. І могло б здаватися сірому глядачеві, що справді СССР — це країна робітників і селян, авангард світової революції, що справді — це непохитний бастіон ідей соціялізму і комунізму. Все б своїми, зовнішніми формами підтверджувало таку думку, за винятком, може, зрештою дрібних декораційних форм довкруги колишніх пролетарів. Та об'єктивно поглянувши на саме життя СССР чи хоча б прочитавши останні „Заклики" ЦК ВКП(б), зразу побачимо, в чому справа. Це не важливо, що й сьогодні комуністичні теоретики втішаються офіціяльним визнанням з боку правлячої большевицької верхівки. Єзуїти колись на Україні були офіціяльно визнавцями ідей Христа, та це їм не перешкоджало здійснювати найбільш ганебну окупаційну політику польських магнатів. А відомі германські хрестоносці — лицарі Тевтонського ордену також прикривались прапором християнства. Та всім відомо, що під їхніми релігійними „опікунчими" крилами литовське плем'я прусів було знищене дотла. Чи може хто сумніватися в тому, що члени цих католицьких орденів не керувались своїм, опертим на релігійних догмах, сумлінням? Та яка потіха з цього? Історичний досвід учить, що імперіялісти завжди знаходили собі якусь, звичайно, модну і „миролюбну" ідею, яка ставала лише ширмою для їхнього голого загарбництва і насильства. І горе тому, хто повірив ширмам, кличам і прапорам. Він був або знищений, або ставав невільником чи зрадником-яничаром.

Бо що спільного мають, наприклад, сьогоднішні члени компартії з тими революціонерами, що діяли в кінці XIX сторіччя, на початку XX і в період 1917 року? Поза назвою і вивченням Маркса, здається, нічого. Колись був порив в ім'я покращання долі всіх „гнаних і голодних", колись було бажання струснути світ у його основах і збудувати новий, кращий і більш справедливий лад, колись була ідея всесвітньої пролетарської революції. А сьогодні все це кудись відійшло, забулось та ще дрімає в грубих томах соціялістичних теоретиків, а люди стали „звичайними собірателями землі русской", трубадурами бородатого слов'янофільства та ще „боєвимі" союзниками буржуазно-капіталістичного світу.

Причин тут багато. Однією з них є і те, що теоретики соціялізму хоча і багато де в чому мали рацію, як от у справі боротьби робітників з буржуазним визиском, в питанні забезпечення робітникам культурного, матеріяльного і суспільно-правного положення, — то, однак, у своїх передбаченнях розвитку людства вони заплутались у лябіринті суперечних собі теорій. Вже сьогодні ясно, що т. зв. теорії „концентрації капіталізму" і „пролетаризації мас" не знайшли підтвердження в житті. Бо ані не наступило безконечне централізування капіталу в руках жменьки капіталістів, ані пролетаріят не обнижував до безконечности свого життєвого рівня, і тим самим так догматично проголошена конечність збройної клясової боротьби у вигляді т. зв. пролетарської революції не виправдала себе. Поодинокі держави й народи шукали й знаходили виходи з ненормального і шкідливого соціяльного положення та творили нові соціяльні внутрішні форми чи лише реформи, в яких був забезпечений дальший органічний прогрес. Виявилось також, що не клясові інтереси основні і вирішальні в житті, а, власне, національні, державні. Це й привело до розподілу світу, за-

місь на два воюючі між собою табори пролетарів і капіталістів, до двоподілу на нації поневолені і нації панівні. І сталось це в той самий час, коли „засоби й способи виробництва“ ні в чому не були ревеляційні, а, значить, і так широко аргументований історичний матеріялізм показався хиткий і нестислий, не говорячи вже про діялектичний матеріялізм, який в міру розвитку науки зазнає щораз нових ударів.

Ясно, що і в СССР наступив інший процес, як це треба було б сподіватися на підставі марксівських і ленінських теорій. Зі всесвітніх позицій перейдено до побудови „соціялізму в одній країні“. Для цього знайдено теоретичну надбудову в творах Леніна, а саме: „закон нерівномірного розвитку капіталізму“, і почалась під стогін народних мас насильна реалізація штучних теоретичних плянів колишніх кабінетних теоретиків. Чи означає це, що „вожді світового пролетаріяту“ відмовились від оборони експлуатованих робітничих мас у капіталістичних країнах, чи, іншими словами, формальні керівники комуністичного інтернаціоналу перестали інструувати організований світовий пролетаріят і наштовхувати його на збройну боротьбу з капіталістами в ім'я побудови соціялізму? Ні! Все це існувало й існує сьогодні, не залежно навіть від формального розпущення Комінтерну. Та справа в тому, що всі ці інструкції вже йдуть не по лінії дійсного інтересу працюючих, а по лінії інтересів звичайного російського великодержавного імперіялізму. Основною метою цих убраних в інтернаціональну форму великоросійських шовіністів є не намагання добитися „до вершин людського щастя — до комунізму“, а збереження власного тепленького гніздечка, творення п'ятої колони в середині других держав і звичайна агентурна робота, що має з черги уможливити завоювання й окупацію інших держав.

Що так воно є, досить проглянути останній довоєнний період офіціяльної зовнішньої політики СССР, так дуже подібної до політики колишньої царської Росії. Насамперед осінню 1934 р. приступив СССР до Ліги народів, цебто засів до спільного стола, власне, з тими „теоретичними“ ворогами працюючих мас, з якими колись воював і проти яких, згідно з накресленими собі завданнями, організував збройну боротьбу. Тоді, у зв'язку з відродженням німецького мілітаризму, це було зумовлене „потребами вдержання миру“. Коли ж цей самий мілітаризм почав свій завойовницький похід, СССР приступив до союзу з ним і на спілку з сьогодні проклятим Гітлером поділився чужими підбитими країнами. Багатства „країни соціялізму“: вугілля, пальне, збіжжя, — їхали великими транспортами в Німеччину, власне, в гітлерівську Німеччину, яка вже тоді (1941 р.) міцно затягала гестапівську петлю на шиї працюючих мас усіх европейських народів. Які це були петлі, то „вожді світового пролетаріяту“ швидко і самі переконалися. Та тоді це було „оправдане і закономірне“ в процесі „визволення пролетаріяту“. Країна „соціялізму“, замість стати в обороні покривджених, причинилася, власне, до їх ще більшого поневолення. І цього не змиє ні пізніша збройна боротьба з Гітлером, ні сьогоднішні перемоги, до речі, зумовлені іншими моментами. А дальше, як оправдати безсоромний напад на Фінляндію в 1939 році, бо не можна поважно трактувати твердження про „загрозу“ з боку тієї 4-мільйонової держави. В цей час за згодою Гітлера прилучено до СССР Західну Україну, Західну Білорусь, Буковину і Басарабію та балтійські держави: Литву, Латвію і Естонію. Населення цих земель насильно віддано всім жорстоким експериментам будівничих „соціялізму“. Сотні тисяч людей заслано на каторжні роботи в Сибір і степи Казахстану, а решту трудящих тюрмами і розстрілами привчала Москва до послуху. Так виглядали на практиці великі ідеї „визволення, свободи і демократії“.

Та прийшли важкі дні німецької агресії, і колишні керівники світового пролетаріяту мусіли здорово поступитися в своїх дотеперішніх ідейних по-

зиціях на користь західних буржуазно-капіталістичних союзників. Треба було розпустити Комінтерн, припинити звернення в бік світового пролетаріяту, змінити де в чому конституцію і замінити дотеперішній інтернаціональний гімн — національно-великоросійським, не говорячи вже про дрібні переміни внутрішнього порядку, як от повернення прав церкві тощо. Який же це глум над усіма колишніми категоричними твердженнями соціялістичних теоретиків про „шляхи розвитку людства", яким розчаруванням є це для тих, що ще вірили в подібні утопічні ідеї. СССР ясно і виразно порвав зі старими божками і став поклонятися ще старішим богам імперіялістичної Росії. Сталін і Всесоюзна Комуністична Партія (большевиків) по волі чи по неволі переключилися на рейки ганебної пам'яті царських чиновників і тим самим колесо історії почали повертати назад.

З архіву колишньої відмерлої доби витягнено на денне світло „прогресивну" ідею, на цей раз „слов'янофільство" і почато її офіціяльно пропагувати. Не місце тут розправлятися з того порядку політичною концепцією, бо про неї самі большевики списали колись багато паперу, і нам тут також нічого більше додавати не треба. Та, власне, вибір цеї саме концепції з призначенням на експорт говорить виразно, про що саме йдеться сьогоднішнім володарям Кремля. Не маючи змоги за „клясовим принципом залучувати поодиноких теренів до своєї метрополії, вони переключились на „слов'янофільство", як природно „найближче" й „органічне" сьогоднішнім володарям Росії. Що це, за словами Маркса, Енгельса, Леніна, „чорна реакція" — колишніх учасників Жовтневої революції сьогодні не обходить.

На експорт призначено всього 8 із 54 закликів ЦК ВКП(б) до 27-ої річниці Жовтневої революції. Решта 46 — це заклики до громадян СССР, бійців, робітників, селян і інтелігенції, щоб ще більше працювали для перемоги над Гітлером. Всі заклики до зовнішнього світу — це звернення до поодиноких народів (власне, „народів"!) і держав, а саме: англійців, американців, югославців, поляків, французів, чехословаків, народів Европи, що боряться проти Німеччини, і „братів слов'ян",—з подякою або закликом до боротьби з німцями. Ні одного слова про боротьбу „робітничої кляси" з буржуазією, ні одного заклику до „світового пролетаріяту". Де ж тоді поділися всі, такою високою ціною здобуті міжнародні ідеї соціялізму, комунізму, де ж загубилися широко аргументовані наукові основи історичного матеріялізму, коли в 27-му річницю пролетарської революції не чути ні одного гасла з того арсеналу, а на світовій арені залишилися лише народи, нації, держави? А, може, „комуністам" сказано щось більше? В одному з закликів читаємо: „Комуністи і комсомольці! Будьте в перших рядах борців проти німецько-фашистських загарбників!" І все! А, може, Сталін у своїй промові з нагоди роковин сказав щось хоч одним словом? Ні! Ціла промова його — це підсумки боротьби „радянського" і союзних народів з Німеччиною, а всі звернення — це прохання до англо-американських союзників про втримання і забезпечення повоєнної безпеки. До того стилю допасований і теперішній головний лозунг дня, що є одночасно офіційним большевицьким привітом і теж призначений на експорт, а саме: „Смерть німецьким загарбникам". Все це наочно вказує, що на порядку дня першу ролю грають питання не клясового, а національного порядку, а це означає, що хтось колись таки помилявся.

Міг би хтось сказати, що саме такий ідейно-політичний зміст „країни перемігшого соціялізму" зумовлений тимчасовим укладом сил на міжнародному терені і що на практиці московські комуністи залишилися і надалі вірні своїм ідеям. Так тоді треба було б відповісти на питання, чому на загарбаних землях Західної України, Західної Білорусі, Буковини, Басарабії і балтійських держав проведено проти волі працюючих клясичної форми окупаційну політику, не кажучи вже про внутрішньо-політичні прийоми в самому СССР, що зводяться у наслідку до повної русифікації і господарської експлуатації всіх поневолених народів. Колись Сталін сказав, що „революции не импортуются, а вырастают в самом народе", чого ж тоді на теренах Румунії, Фінляндії, і Болгарії, з одного боку, а Польщі і Югославії — з другого, Червона армія

і загони агентів нквд і нкгб почали здійснювати великоросійську імперіялістичну концепцію, що, в залежності від політично-економічного та стратегічного значення поодиноких країн, проходить більш чи менш максимальними чи мінімальними прийомами. Та одне спільне є у всіх кроках і намаганнях большевиків у тих країнах, а саме: 1) фізично ліквідувати боєздатний елемент на німецьких фронтах, 2) господарчо експлуатувати країну і працюючих (за „договором" і за звичаєм „грабь награбленное") і 3) морально розкладати поодинокі суспільності шляхом ініціювання внутрішньої боротьби, контролі всієї преси і літератури та організуванням своєї агентурної сітки, щоб таким чином послабити сумежні европейські народи і міцно взяти їх у свої обійми.

Кажуть, що „апетит приходить з їдженням". Коли це правда, то апетити намісників московських царів таки дуже великі. Рішення конференції в Думбартан-Оксі в питанні про організацію безпеки після війни розкривають імперіялістичне обличчя московських большевиків докраю. За проєктом тієї конференції, має бути створена міжнародна організація під назвою „Об'єднані нації", в якій будуть запевнені сталі місця представникам СССР, Англії, США і Китаю (а згодом і Франції). Представники цих великодержав творитимуть „Раду безпеки", яка буде виконавчим і керуючим тілом. Решта представників будуть обиратись на один чи два роки. Чи треба щось до цього додавати? Чи не є це на ділі глум над усіма так галасливо проголошеними фразами про „рівність" і „демократію". „Вожді світового пролетаріяту" поділилися світом з іншими великодержавами і цей поділ закріпили міжнародним союзом. Хто ж тепер мав би стояти на сторожі працюючих мас, поневолених народів і загально покривджених і експлуатованих мас? Може, ці, що провадили колись на барикади робітників і селян в ім'я великих інтернаціональних ідей? Керівники пролетаріяту заздалегідь віддали всі вирішення „Генеральній асамблеї", цебто представникам пануючих режимів, отже, не завжди приятелям працюючих мас. Це ще раз підтвердило думку, що її колись у приступі щирости сказав покійний Хвильовий: „З'їли сукині сини революцію, запхали її в раковину з калом", а „лозунги 1917 р. стали фарисейством і матеріялом для спекуляції".

Не інакше стоїть справа і в середині „держави робітників і селян". Як основну мету ставив собі колись соціялізм покращати соціяльне становище робітника. Тим часом замість „соціяльної волі" прийшло прикріплення робітника до варстату його праці, прийшли норми виробітку, злидні, недостатки і нові „соціялістичні" методи експлуатації — т. зв. стахановщина. Робітника позбавлено права вільно об'єднуватися, а профспілкові організації стали на ділі експозитурою правлячої кліки. Така сама доля зустріла і селян. Прикріплені до колгоспів, вони мусять відробляти трудодні, за які одержують плату, що ледве чи вистачає на прожиток. Держава, а радше правляча верхівка, перевівши націоналізацію землі і всіх засобів виробництва, на ділі замість соціялізму побудувала чистої форми державний капіталізм, тим важчий і жорстокіший, що облудно фірмований кличами з архіву колишніх соціялістичних теоретиків.

Не приходиться сьогодні говорити і про т. зв. „демократичні права". Свобода слова, думки, друку чи зборів не існує. Громадянинові вільно лише схвалювати „геніяльні" директиви з центру або критикувати других за не точне їх виконання. Все інше карається законом як „контрреволюція. Зрештою, і сама сталінська конституція в статті 126 цілком забезпечує комуністичній партії керівну ролю в державі. Чого ж тоді шукати за „демократією"? „Диктатура пролетаріяту" — це по формі диктатура компартії, а по суті диктатура Сталіна і його кліки. Сьогоднішня Росія — це, побіч Німеччини, найбільш тоталітарна держава в світі. Це, звичайно, не перешкоджає большевикам на ввесь голос кричати про їхню найбільшу демократичність.

Щораз більше на місце „всесвітньої культури" приходить, за офіціяльними директивами партії, культура російська по суті і по формі.

Відгребано і дано до вірування стару історію Росії з царями, генералами, попами, і розпочалась наукова аргументація шляхів розвитку російського імперіялізму. Російська мова стала обов'язковою у всіх царинах життя і на всіх теренах, спихаючи інші мови до ролі етнографічного говору.

Не розв'язали большевики і „національного питання" в дусі хоча б „ленінської національної політики". Ідея самовизначення і державної незалежности стала найбільш неприйнятливою і небезпечною для „батьків і вождів народів". У зв'язку з національним ренесансом підбитих Москвою народів і з їхнім невпинним стремлінням унезалежнитися політично, московські большевики, для більшого пов'язання їх з Росією, створили т. зв. союзні республіки, що на ділі є звичайними адміністративними одиницями сцентралізованої держави „робітників і селян". Не змінює цієї справи і введення союзних комісаріятів оборони та закордонних справ. СССР, за офіційним конституційним формулюванням, є „державою робітників і селян", отже, не державою націй. „Кожний громадянин СССР є разом з тим і громадянином кожної союзної республіки". А це значить, що ніякої формально-правної суверенности т. зв. союзних республік бути не може до того часу, поки не наступлять засадничі зміни цілої советської конституції. А що до того не йде, те наочно бачимо в швидкими темпами будованому „радянському патріотизмі", „атечеству", „родіне", що останньо прямо утотожнені з російським патріотизмом, з Росією. Їй — Росії і російському „великому" народові, „старшому" братові всіх народів СССР — належить першість, подяка, слава за всі „ласки", що він їх дає іншим народам. На сторожі цього панівного становища росіян стоїть комуністична партія, яка всіма засобами поліційної держави приневолює підбиті народи до послуху. Вірно думав колись Хвильовий, коли писав у другій частині „Вальдшнепів": „Це той самий руський інтелігент-інтернаціоналіст, який з охотою говорить про самовизначення націй... тільки не тих, що входять у Радянський Союз; який всюди бачить петлюрівщину... і не помічає своєї устряловщини; який і досі думає, що українська культура існує... як австрійська інтрига. Словом, це саме той інтернаціоналіст, який під своїм космополітизмом ховає звичайнісінький собі зоологічний націоналізм".

Та помилкою було б думати, що в СССР вже цілком нічого не залишилося з інтернаціональних ідей соціялізму і комунізму. Ще залишилась комуністична партія при владі, „ради трудящих", профспілки, „Червона" армія, а серп і молот, п'ятираменна зірка і клич „Пролетарі всіх країн, єднайтеся" все ще пишаються на всіх почесних місцях. І на експорт Москва задержала ще трохи зброї з арсеналу всесвітнього пролетаріяту. А якже! „У великому хазяйстві все пригодиться!"

От хоча б тепер „конспіративно" пачкується „дещо" в Італію, Францію, Бельгію, Грецію з метою послаблення імперіялістичних конкурентів великоросійського великодержавництва. Словом, сьогоднішні володарі Кремля, хоча і переключилися явно на національно-російські імперіялістичні рейки, не відмовляються, однак, від дотеперішніх „червоних" інтернаціональних позицій. А це вказує, що „кандидат на володаря світу" — Сталін широко розсівся на двох окремих стільцях. І, може, було б все в порядку, коли б не те, що ті два стільці починають під „любим батьком" розсуватися. Причина в тому, що на двох стільцях довго сидіти таки не можна. Ідеї російського імперіялізму та ідеї всесвітньої пролетарської революції є діяметрально різні, суперечні і взаємно себе виключаючі, і хто хотів би їх поєднати чи їх визнати, то швидше чи пізніше мусить провалитися. Те, що дотепер вдалося большевикам вдержатися на поверхні життя, це не вказує, що так мусить бути і надалі. Історія знає багато прикладів подібного часового розквіту. СССР і його сьогоднішнє ідейно-політичне обличчя — це суміш всяких суперечностей, де штучно та насильно пов'язані ідеї інтернаціоналізму з московським імперіялістичним месіянством, ідеї комунізму зі слов'янофільством, ідеї демокра-

тії з диктатурою, кличі „клясової боротьби“ бойовим союзом з буржуазією, ідеї найбільш „гуманістичних“ утопій з диким режимом нищення всякої індивідуальности, соціялістичні теорії з соціяльною нерівністю, ідеї рівности народів з першенством Росії і російського народу, ідеї самовизначення і незалежности з „радянським атечеством“, ідеї федерації з деспотичним централізмом, теорія безклясового суспільства з творенням нової кляси большевицьких вельмож, атеїзм з використовуванням церкви для своїх цілей, протифашистівські кличі з творенням по суті власного фашизму, ідеї свободи з найбільшим поліційним апаратом гноблення і терору, ідеї миру з крайнім мілітаризмом, методи підривної роботи Комінтерну зі спільним міжнародним керівництвом у „Лігах народів“ чи „Об'єднаних націях“, заяви про невтручування в чужі внутрішні справи з імпортуванням іншим народам внутрішнього розкладу й анархії.

Дозвольте, всім у житті, а зокрема в політиці, бути таки не можна. Сьогоднішнє ідейно-політичне обличчя большевиків — це таки мішанина всяких суперечних собі елементів прогресу і реакції, утопій і дійсности, брехні і підступу, це вересклива какофонія мелодій і тонацій, словом, велика нерозбериха, що напевно криє в собі два основні елементи: вибуховий матеріял і вогонь. Треба лише деякого часу і потрясення, щоб все це розірвалося і назавжди поховало тих, що все це натворили.

Автім не виключене, що Сталін захоче в міжчасі пересістися на один із двох стільців і тим рятувати ситуацію. Та це справа не так проста. Правдою є, що сьогоднішні англо-американські союзники Сталіна бажають бачити СССР країною, зацікавленою лише самою собою, і пильно придивляються до його експортового ідейно-політичного багажу. Піде Сталін дальше по лінії їхнього бажання — то ясно, що попаде в конфлікт з комуністами, зокрема не російської національности, а це означає його неминучий провал. Стане виразно на комінтернівські позиції — то силою факту викличе в теперішній ситуації збройний конфлікт з боку всевладних нині капіталістичних союзників. Подібно і в середині країни „робітників і селян“. Буде Сталін дальше пересідатися на великоросійський шовіністичний стілець — посилить сепаратистичні тенденції в існуючих союзних республіках, а зокрема в свіжо організованих „союзних державах“ на европейських новоокупованих теренах. Пересядеться на чистий інтернаціоналізм — то викличе опір московської панівної кліки, единонеділимців, слов'янофілів та інших реакціонерів. А ще не треба забувати, що в компартії щораз більше вимирає стара революційна генерація, що гравітує до комуністичних ідей, а на її місце наростає нова—„радянська“, що задивлена в імперіялістичне месіянство Росії і поза нього вже не вийде.

Значить, і це не врятує ситуації. А тим часом друга світова війна добігає до кінця; незабаром, з упадком Гітлера, гасло „Смерть німецьким загарбникам“ і ідея „визволення“ з-під німецької окупації европейських народів стануть не актуальними, і треба буде Москві сказати щось нове і на експорт, і на внутрішній ринок. Чи зуміє цим разом Сталін вийти з ситуації, без основного потрясення його володарства, покаже вже недалеке майбутнє.

АРСЕН ПАНАСЕНКО

БОРОТЬБА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ З ДРУГОЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

У другій половині 1944 р. завершилась повна окупація, чи пак „визволення", українських земель сталінсько-большевицькими імперіялістами. В середині жовтня цей факт відмічено большевиками в окремих святкуваннях, акцентуючи при тому з особливою увагою допомогу „старшого брата" — російського народу „під мудрим керівництвом батька народів і геніяльного полководця маршала Сталіна". З наказу червоного Кремля московсько-сталінські висланники в Києві не забули скласти „всенародну щиру подяку великому російському народові..., большевицькій партії... і главі радянського уряду, великому вождю народів і героїчної Червоної армії за могутню і рятівну допомогу, подану українському народові в організації боротьби проти німецьких загарбників і згуртуванні сил народу на відбиття і розгром ворога, у відбудові зруйнованого німецькими окупантами народного господарства Радянської України".

Немов на кивок чародійної палички, посипалися в Москву заздалегідь зредаговані сталінськими найманими слугами подяки, привіти, телеграми, мов тресовані собаки, завили на всі лади менші і більші большевицькі гавляйтери і гебітскомісари на честь „найгеніяльнішого, наймудрішого"...

А тим часом московський большевизм, як вірний переємець і продовжувач великодержавницьких заповітів і традицій старої „російської тюрми народів", у відношенні до всіх поневолених Москвою народів, а зокрема у відношенні до українського народу і в другій окупації України у всіх своїх виявах і методах поневолення такий же самий, як і за час свого попереднього чвертьсторічного панування. Окупуючи вдруге Україну, він повів з особливою гостротою наступ на: **1) ідейно-політичні позиції** і на **2) фізичне й матеріяльне знищування українського народу та його революційно-визвольного руху.**

I.

Наступаючи на наші ідейно-політичні позиції, сталінсько-московські імперіялісти намагаються в першу чергу вбити віру українського народу в можливість вільного життя без всебічної „допомоги старшого брата" — російського народу. На підтвердження такого наскрізь фальшивого погляду вони не вагаються до своїх „аргументів" нагинати і нашу історію, „доказуючи", що Україна без Росії не могла б проіснувати, що все, що було в Україні позитивне, сильне, гарне і могутнє, Україна завдячує Росії, що „волелюбний український народ на протязі всієї своєї історії мужньо відстоював свої землі і незалежність проти ворожих полчищ татар-кочовиків, тевтонських гунів, турецьких яничарів, польської шляхти, угорських магнатів, шведських баронів... у братерському єднанні з великим російським народом, зв'язаним з ним спільною історичною долею". З такого наскрізь фальшивого реакційного становища оцінюється й освітлюється наше минуле і сьогочасне. І тому деспот-цар бездумно-шаблоновий „европеїзатор" Росії Петро I, не зважаючи на те, що винищував чужі волелюбиві народи, що вогнем і кров'ю позначив свій шлях наїзду на Україну (1709 р.), славиться і далі большевиками, як і за царських часів, а Мазепа, якого величав Шевченко, і тепер, як і за часів біло-російських імперіялістів, — „ізмєннік" — зрадник. „Ізмєннікі" — зрадники всі ті, що колинебудь змагали до самостійної України. Зрадниками називається творців славетніх 22-их Січнів 1918 і 19 рр., Петлюру, Коновальця, Міхновського, тавром зрадництва большевики припечатують і сьогочасний український революційно-визвольний рух.

В наступі на наші ідейно-політичні позиції московсько-большевицькі імперіялісти намагаються вказати народові на „повсякденне піклування большевицької партії й уряду Радянського Союзу" українським народом. На кожному місці у своїх писаннях большевики стараються підкреслити народові, що тільки „під сонцем сталінської конститу-

ції“ українському народові живеться „щасливо, радісно і заможно“. І тому „робітнича кляса Радянської України виявила залізну волю, незламність духу в боротьбі за... свою рідну радянську владу“; „багатомільйонове селянство Радянської України, що з допомогою партії і радянської влади створило свій колгоспний лад, зажило заможним, радісним і щасливим життям“; „інтелігенція дістала найширші можливості для застосування своїх здібностей і талантів“.

Та в цьому прекрасному змальовуванні „большевицького раю“ з повною послідовністю промовчується горезвісні голодівки в Україні 1922 і 1932—33 рр., в яких гинули мільйони українських селян і робітників, не згадується про масові вивози на Сибір і Соловки, страшне знищування на біломорканалах, промовчується масові розстріли українських письменників і вчених, які, змагаючи до справжнього розквіту національної культури, не погодилися „творити“ бездумні і гидкі дитирамби на честь Сталіна і партії, а кинули грізне для большевиків гасло: „Геть від Москви!“

Нарешті, третім виявом большевицького наступу на наші ідейно-політичні позиції є заїлий наступ на український революційно-визвольний рух, намагання вбивати большевицький клин між українськими широкими народними масами і їх провідним авангардом — українськими революціонерами-самостійниками. Найбільше большевицьке намагання в цій площині під сучасну пору — скомпромітувати в очах світу революційно-визвольну боротьбу українського народу. Щоб одурманити тих, які не знають справжнього стану, большевики називають українських самостійників-революціонерів „українсько-німецькими націоналістами“.

Та такі ворожі методи — компромітувати перекручуванням історичної науки, фальшуванням правди та веденням брехливої пропагандивної роботи, спрямованої проти революційно-визвольної боротьби — не нові. Адже українському народові добре відомі ще недавні намагання білої Росії переконати світ, що „Украины не было, нет и быть не может“. Білі російські імперіялісти намагалися „доказати“, що немає українського самостійного народу, що українці — це тільки „малороссійское племя“, невідривна частина великоросійського народу, яка лише мовним діялектом різниться від нього.

По лінії подібного заперечування самостійного українського народу йшла й німецька політика. Зразу ж після вступлення німців на українські землі в 1941 р. пішли в хід всякі „готські теорії“, в більшості офіційних німецьких звернень писалося про українців не інакше, як лише про „тубільне населення“, заборонено поширювати літературу історичного і політичного змісту, а натомість розповсюджувано всякі псевдонаукові „твори“ про німецькі впливи на українську мову, фольклор, письменство, музику, мистецтво, архітектуру...

А тим часом український народ, не зважаючи на всякі намагання імперіялістів-загарбників, іде з повною послідовністю шляхом до здобуття державної самостійности. Про це знає ввесь світ, і не можна цього промовчати або перед світом приховати. І тут вороги вирішили за всяку ціну обезцінити, заплямувати, скомпромітувати змагання українського народу до самостійности. Такої методи вживали ще недавно німецькі окупанти. Вони кричали перед світом, що український національно-революційний самостійницький рух — це агентура червоного Кремля. Тепер цю саму зброю підносять і большевики, називаючи українських самостійників агентами такого ж, як і большевицький, кривавого гітлерівсько-німецького імперіялізму.

Та успіху тут большевикам не ждати. Український народ і цілий світ мали змогу не раз переконатися про однаково вороже ставлення українського самостійницького руху як до большевиків, так і до німецьких імперіялістів. Народ знав про це з підпільних самостійницьких звернень і багатої літератури. Вороже ставлення до обидвох — німецького і большевицького — імперіялізмів визначили найкращі сини народу своєю кров'ю у боротьбі з ними.

II.

Крім наступу на наші ідейно-політичні позиції, большевики намагаються з повною послідовністю винищувати український народ фізично та руйнувати його матеріяльне надбання, що в большевицькій інтерпретації зветься „допомогою в організації боротьби проти німецьких загарбників і згуртуванням сил народу“ та „відбудовою народного господарства України“.

Ще далеко до другої окупації большевиками українських земель скрізь появилися большевицькі партизани, які своєю руїнницькою роботою перешкоджували у визвольній боротьбі українського народу, допомагали затягати народ у гітлерівське ярмо та не гірше за німецьких гестапівських опричників стріляли український свідомий елемент, палили та грабували українські села, а то й, вибившись на німецькі урядові становища (головним чином у поліційних органах), німецькими ж таки руками завдавали українському народові важких ударів.

Спільність менш чи більш координованих дій большевицьких і німецьких загарбників проти українського народу і його визвольного руху, спільність подвійного наступу обидвох імперіялістичних хижаків скрізь там, де йшлось про знищування третьої, не залежної від них сили українського народу, дає повні підстави називати їх сталінсько-гітлерівськими імперіялістами.

Зразу ж після большевицького „визволення“ України проголошено мобілізацію в Червону армію 32-ох річників. В Червону армію забирано старих і молодих, здорових та напівкалік і часто без військового вишколу або з 2-тижневим вишколом, незодягнених і виголоднілих кидано на „передову фронту“, де вони масово гинули під ворожим обстрілом.

Большевицька мобілізація на Україні спричинена не тільки вимогами поповнити ряди Червоної армії, вона засіб фізичного знищування народу. В наслідок того добровільно на мобілізацію майже ніхто не пішов.

На Західних Українських Землях для успішного переведення „мобілізації“ застосовано облави. Звичайно в ранішніх годинах або ще звечора обставлювано села військами і відділами нквд, а потім уже починалася „мобілізація“. Але і такі методи не скрізь приносили большевикам бажаний успіх. При „мобілізації“ майже ніколи не обходилося без розстрілів зовсім неповинних громадян, шибениць або підпалів. В цьому відношенні нові „визволителі“ аж ніяк не відстали від своїх горезвісних попередників — гітлерівських вішателів. Наприклад, упродовж тільки весняних місяців 1944 р. в невеличкому містечку Висоцьке (ПЗУЗ) публічно повішали большевики понад 100 людей з цивільного населення. Родини повішаних вивезено на заслання, хати порозбирано, майно зграбовано.

Разом з „мобілізацією“ проходять на українських землях страшний матеріяльний грабунок, підпали і терор. Ось тільки деякі приклади:

В серпні 44 р. енкаведисти, переводячи „мобілізацію“ з допомогою облави, пограбували населення та знасилували при тому жінок у таких селах Сокальщини: Корчин, Стоянів, Поториця, Грушка, Зубків, Волиця Комарева, Андріївка, а в с. Куличків (14. VIII.) розстріляно понад 30 людей, в тому числі і жінок. На сільське кладовище, де стояв штаб енкаведівського відділу, звожувано пограбоване в селах майно.

24. VIII. 44 р. відділ нквд робив облаву на с. Глинну, б. Козівки (Тернопільщина). Виїжджаючи, енкаведисти запалили з двох боків село.

Під час облав 19. VIII. 44р. в Станиславівщині пограбовано такі села: Липа, Лужки, Слобода Болехівська, Церківна, Кальна, Ротічки, Мізунь, Кропивник, Пшеничник, Велдіж. У деяких з цих сіл пограбовано навіть церкви.

1—2. X. 44 р. в с. Чижичах, Новострілецького р-ну, Дрогобицької області, під час облави тероризовано в нечуваний спосіб населення. В Анни Пасічник большевицькі кати повибивали вікна, запалили стіжок сіна, побили Пасічник Осипу, а потім наказали обидвом жінкам копати для себе яму і стріляли фінками їм понад голови.

Прикладом большевицького грабунку українського населення можуть послужити такі дані: в одній тільки Полтавській області большевики здерли з населення 340 мільйонів крб на танкові колони і 480 мільйонів крб. на сталінські позики в той час, коли середньо колгоспник заробляє за трудодень 75 коп.

За часів німецької окупації на українських землях проголошено німцями т. зв. збірну відповідальність. Наслідок того був такий, що населення даних місцевостей відповідало життям і майном за будьяку шкоду, заподіяну німецьким „господарям“. М. ін., цей момент використовували

большевицькі емісари і часто провокували різні виступи, щоб таким чином німецькими руками винищувати мирне українське населення.

Сьогодні вже і в большевицьких опричників офіційно існує т. зв. родинна, а на ділі і збірна відповідальність. Про родинну відповідальність пише в свому „розпорядженні“ начальник львівського обласного управління нквд, комісар міліції ІІ рангу Е. Грушко таке: „Сім'ї всіх осіб, які ухилятимуться від явки до органів радянської влади, а також і окремі члени їх сімей будуть негайно заарештовані і виселятимуться до Сибіру, а майно їх буде конфісковано“. Розпорядження появилося в грудні 44 р., але вже багато раніше була большевиками застосовувана не тільки родинна (вивози), але і, за німецькими зразками, збірна відповідальність. Ось деякі приклади:

21. IX. 44 р. стрілець Верба в Ходорівському р-ні, Дрогобицької області, вбив майора — начальника нквд. Розлючені енкаведисти заїхали до с. Букавина і розстріляли за те зовсім невинних людей: Павлишина Петра (58 років), Матуша Миколу (40 р.), Брика Івана (45 р.), Лучака Тимка (40 р.), Ката Івана (45 р.) і Шарана Миколу (50 р.).

27. IX. 44 р. ходорівське нквд спалило в с. Піддністрянах господарства Федор Анни і Гунцева Василя за те, що їх сини не пішли в Червону армію.

Одною з метод фізичного знищування є вивози українського населення на заслання, де воно наражене на каторжні роботи і повільне голодове конання.

Дня 8. XI. 44 р. поморянське нквд, Львівської області, наїхало на село Сновичі і арештувало 4 родини на вивіз у Сибір. Місцеві селяни зробили за селом засідку і в наслідку розігнали енкаведівських собак та звільнили односельчан.

Тільки в м. жовтні 44 р. в трьох підльвівських районах большевики вбили 69 цивільних осіб, поранили 4, арештували 158, в тому числі 42 дівчини, вивезли на заслання 25 родин, спалили 250 господарств.

В зимових місяцях большевики почали більш масово вивозити населення. І так тільки в місяці грудні заплановано вивезти з Новострілецького району, Дрогобицької області, 210 родин. Вивезено лише 140 родин, але не в повному складі, бо населення не давало себе вивозити й ховалося від большевицьких людоловів.

Самооборона українського народу незвичайно турбує сталінських імперіялістів. Найбільше їхня увага звернена зараз на вишукування нових способів і засобів „усмірення“ українського народу. В цьому відношенні перше місце займає сталінський терор. Сталінські гади тероризують українське населення нечуваними методами. Відділ нквд Золочівського району, Львівської області, переводив 14. XI. 44 р. облаву на с. Тростянець Малий. Відділ УПА під ком. Т., що стаціонував у цьому селі, з боєм відступив із села. В бою вбито одного лейтенанта і двох енкаведистів. Озвірілі сталінські гади, вертаючись до Золочева, по дорозі зустріли 12 робітників, що верталися із праці на шахті, і в дикунський спосіб їх, ні в чому неповинних, помордували. Між робітниками був 60-річний старик і 16-річний юнак.

Одним з большевицьких засобів обжебрачування і знищування українського населення є т. зв. переселенча акція. 750 тисячам українців на захід від т. зв. лінії Керзона наказано покинути свою батьківську землю і переїздити на схід. Таке „переселення“ тісно зв'язаних з батьківською землею головним чином українських селянських родин рівняється повному матеріяльному ожебраченню. Українське населення Холмщини, Підляшшя, Лемківщини і Засяння аж ніяк не бажає покидати своєї прадідівської землі. За большевицькими дорученнями, т. зв. міліція обивательська, на спілку з деякими большевицькими імперіялістичними прихвостнями — польськими шовіністами, старається терором дошкулити українцям і таким чином змусити їх покинути рідні землі. Озвірілі большевицькі міліціянти разом з дикунськими польськими шовіністичними виродками в деяких селах Холмщини (Пересоловиця, Черничин, Гвоздів і ін.) помордували і повкидали в криниці неповинних українських чоловіків, жінок і дітей.

У відповідь на нечуваний в історії большевицький терор, на примусову гонитву на фронт до боротьби за чужі, ворожі інтереси сталінських вельмож, у відповідь на шибениці і розстріли, на грабунок матеріяльних надбань народу,

насилування, на вивози на каторжні роботи, на фізичне винищування — український народ розгорнув широку самооборонну боротьбу. Перше місце в цій боротьбі займає збройна сила українського народу — Українська Повстанча Армія. Подаємо деякі самооборонно-збройні виступи УПА:

Від 5. II. по 5. IV. 44 р. Українська Повстанча Армія звела успішні бої в Костопільському, Дубенському, Крем'янецькому, Бердичівському районах та в лісах Житомирщини. В боях загинуло 850 чекістів, внутрішні війська нквд зазнали дошкульних ударів. Здобуто поважну кількість зброї.

В засідці на шосі між Рівним і Гощею відділ УПА розбив колону автомашин, в якій їхав генерал Ватутін, командуючий І-шим українським фронтом зі своїм штабом. Ранений генерал встиг утекти, залишивши свою шинелю і документи, які забрали повстанці. Від ран Ватутін помер у Києві. Большевики проголосили, що він нібито помер у наслідок „важкої недуги".

26. III. 44 р. в с. Яполоть, на Рівенщині, повстанчий відділ розбив 26-ий батальйон внутрішніх військ нквд. Убито близько 100 сталінських гайдуків, стільки ж поранено. Здобуто 4 кулемети, багато крісів і автоматів.

На Волині повстанці збили кілька большевицьких літаків, які тероризували мирне населення. Одного літака, що вимушений був стати під лісом, захоплено неушкодженим. З протитанкових крісів повстанці підбили кілька танків.

12. IV. — 15. IV. 44 р. відбулися бої відділів УПА з загонами нквд на Рівенщині. Убито 80 ворогів та коло 150 ранено.

15. IV. 44 р. в р-ні Людвиполя (Полісся) загін УПА звів бій з большевицьким прикордонним полком. Бій тривав цілий день, повстанці проломили чотири ворожі лінії. Окупанти залишили на полі бою 147 убитих. Здобуто 1 важкий і 4 легкі кулемети, 1 гранатомет, 22 кріси і кілька тисяч амуніції.

В середині квітня 44 р. в Огризківцях (Лановецький р-н) і Вайжулові 3000 сталінських терористів, які готувались напасти на мирне населення, оточили три сотні повстанців. Червоні погромники розбіглись під димовою заслоною з запаленого ними села, залишивши свій табір і 30 трупів.

23—24. IV. 44р. великі бої звели загони УПА з большевиками на Гурбах (Крем'янеччина). Ворог кинув у бій 30 тисяч військ нквд, оснащених всіма родами зброї. Повстанці в цьому бою виявили велику відвагу і хоробрість. Червоні тільки на одному відтинкові втратили 120 убитими.

29. IV. 44 р. одне із з'єднань відділів УПА прийняло бій зі спецвідділами військ нквд, які нараховували до 2 тисяч. Терористи саме в той час готувались напасти на мирні українські села. У наслідку бою, в якому большевики застосовували танки, вбито 203 енкаведисти, в тому числі 1 майора, 2 капітанів, 11 лейтенантів. Знищено цілий штаб рівенського спецвідділу. Повстанці здобули зброю і важливі документи.

Від 23. IV. до 22. V. 44 р. одне із з'єднань УПА на Поліссі звело 7 боїв з військами нквд. Убито 465 і ранено 190 ворогів.

5. VI. 44 р. біля с. Сандраки, Хмельницького р-ну (Вінничина), 500 большевицьких окупантів заатакували нашу повстанчу сотню. Бій тривав 2 години. Ворожі втрати біля 75 вбитими і 50 раненими.

Активну діяльність проявляє місцевий відділ УПА в Кам'янецькому (Дніпропетровщина). Повстанці в багатьох селах винищили агентів большевицького імперіялізму, роззброїли „стрибків", голів сільрад і колгоспів. Населення захоплене боротьбою українських повстанців і всіляко їм допомагає.

2. VIII. 44 р. один з відділів самооборони в бою біля с. Первятичі, Сокальського р-ну, вбив большевицького капітана, лейтенанта і взяв у полон 5 рядових бійців, яких нагодовано і звільнено.

9 11. VIII. 44 р. коло с. Головська (Дрогобицька область) сотня УПА під командуванням хорунжого Р. у бою з большевицькою групою в силі куреня знищила кілька десятків сталінських наймитів.

У серпні 44 р. один з відділів УПА на Підкарпатті звів 3-годинний бій з 2000-ною большевицькою групою. Окупанти втратили 30 вбитими (серед них майора і лейтенанта) і мали 7 підвід ранених. У цьому бою хоробро бився друг Заєць зі Східних Земель, що кілька разів поривав свій рій до рукопашного бою, поки не впав від ворожої кулі з окликом: „Друзі! Вперед! За Україну!"

10. VIII. 44 р. повстанці знищили біля с. Тростянець (Бережанщина) 14 енкаведистів.

12. VIII. 44 р. відділ УПА розбив загін з 200 енкаведистів, які провадили до Золочева зловлених на облаві людей. Їх усіх звільнено.

13. VIII. 44 р. біля с. Сердиці, Городецького р-ну, самооборонний відділ зробив засідку на енкаведистів, підмінувавши дорогу, якою вони їхали тероризувати наші села. Міна вибухла, знищила авто і поранила кількох сталінських посіпак.

13. VIII. 44 р. в с. Тучапи, Городецького р-ну, в бою з 50 енкаведистами повстанці знищили 8, між ними полковника, майора, 2 лейтенантів і одного сержанта нквд.

17. VIII. 44 р. два енкаведисти провадили до Комарна (Дрогобиччина) 20 арештованих українців. Один озброєний селянин, зустрівши їх, убив одного конвоїра і звільнив усіх арештованих.

16—18. VIII. 44 р. відділ УПА під командуванням Г. відбив від большевицьких посіпак до 250 арештованих українців.

17. VIII. 44 р. відділ повстанців під командуванням П. зробив наскок на райцентр Комарно. Після одногодинного бою повстанці розбили тюрму і визволили 25 арештованих енкаведистами мирних українських людей. Приміщення нквд закидали гранатами. Після цих відвідин у Комарні 3 дні не було сталінської влади, а енкаведисти майже цілий місяць виїздили з міста наніч.

17. VIII. 44 р. відбувся цілоденний бій між 200 окупантами і самооборонними відділами в с. Руда (Рогатинський р-н). Вбито підполковника, 4 старшин та коло 80 дрібніших бандитів.

17. VIII. 44 р. дві сотні большевицьких погромників при допомозі двох танкеток і двох мінометів оточили ліс біля с. Підгороддя (Рогатинщина), де було 80 чоловік самооборони. Після цілоденного бою окупанти відступили, втративши 3 авт, лейтенанта і 19 рядових погромників.

21. VIII. 44 р. 27 енкаведистів провадили арештованих українських селян. У засідці самооборонного відділу біля с. Піски, Щирецького р-ну, знищено міною авто, вбито всіх конвоїрів і звільнено арештованих.

23. VIII. 44 р. в околиці с. Жовчів, Рогатинського р-ну, відбила самооборона 150 зловлених людей, яких провадили енкаведисти з Галича до Рогатина.

28. VIII. 44 р. біля с. Соколє, Сокальського р-ну, відбувся 6-годинний бій між куренем большевицьких окупантів та самообороною разом з відділом УПА під командуванням Л. Ворог втратив 25 убитими та багато раненими.

28. VIII. 44 р. невеликий повстанчий відділ вдерся до райцентру Копичинці (Тернопільщина), розбив будинок нквд та інші окупаційні установи і в повному бойовому порядку повернувся до свого місця постою.

2. IX. 44 р. біля с. Рекшин і Стриганці, Бережанського р-ну, самооборона в бою з червоними вбила 20 бандитів і кількох ранила.

2. IX. 44 р. відділ УПА під командуванням Р. відбив біля с. Войнилова (Станиславівщина) біля 100 арештованих українців, убито 20 окупантів.

2. IX. 44 р. банда енкаведівських грабіжників, йдучи на людоловку, натрапила за с. Дерешевом (Поморянський р-н, Львівщина) на заставу самооборонного відділу. Втративши 5 вбитими, бандити подалися в напрямі с. Стриганці, але попали на нову засідку, де згинуло 20 ворогів.

Повстанча група ім. Перуна між сс. Грабівно і Підзвіринець, Комарнянського р-ну, відбила 4. IX. 44 р. 7 арештованих зі с. Повергів. Із 57 погромників-конвоїрів убито 45, одного полонено.

Великий бій розгорівся між ватагою енкаведистів і відділом УПА під командуванням сотенного Ю. 5. IX. біля с. Барані Перетоки, Сокальського р-ну. Знищено 70 бандитів. В цьому ж р-ні 15. IX. повстанці розгромили сталінських людоловів біля с. Київ. Ворог утратив 80 убитими і мав 120 ранених.

На початку вересня біля с. Колодіївки (Станиславівщина) зав'язався бій між рейдуючим відділом УПА і енкаведівськими грабіжниками. Вмілим маневром командир Х. увів в оману окупантів, і вони довгий час стріляли по своїх. Вороги втратили 50 вбитими.

7. IX. 44 р. повстанці під командуванням Г. зліквідували 11 енкаведистів, між ними 9 старшин.

9. IX. 44 р. біля с. Стоки (Бібрецький р-н, Львівщина) відділ УПА під командуванням Г. звів два бої з великими відділами енкаведистів, підтримуваних артилерією й танками. Повстанці знищили до 300 окупантів, між ними 12 старшин.

Невелика група українських повстанців зробила 11. IX. 44. сміливий наскок на районну тюрму в Струсові (Тернопільщина). Всіх арештованих визволено, а тюрму спалено. Убито 6 енкаведистів, між ними начальника нквд і секретаря нкгб, здобуто 2 кулемети і 6 автоматів.

12. IX. 44 р. відділ УПА під командуванням Р. зробив наскок на м. Лисець і Богородчани (Станиславівщина), де була залога з 1300 окупантів. Убито коло 170 сталінських посіпак, знищено будинок воєнкомату та інші будинки.

13. IX. 44. р. біля с. Воля Велика (Миколаївський р-н), над Дністром, відділ УПА звів бій з большевицьким відділом в силі куреня. Ворог утратив 38 убитими.

15. IX. 44 р. відділи УПА під командуванням Б. і К. витримали цілоденний бій з переважаючими силами сталінських погромників, які втратили в бою полковника, 18 старшин і коло 80 рядових розбійників.

18. IX. 44 р. в с. Гайдайка, Теребовельського р-ну, повстанці знищили 14 енкаведистів.

18. IX. 44 р. транспорт арештованих українців під конвоєм 30 енкаведистів на шляху Лопатин — Радехів попав на засідку самооборони. Конвоїри у паніці втекли, залишаючи кілька вбитих, серед них 2 лейтенантів. Арештованих звільнено.

19. IX. 44 р. відділи УПА під командуванням О. і Б. в бою з трьома сотнями большевиків біля Урманя і Вульки, Бережанського р-ну, вбили 97 червоних посіпак, здобули 3 міномети та іншу зброю й амуніцію.

У другій половині вересня сталінські погромники, вертаючи з облави на с. Гостів, Товмацького р-ну, попали на повстанчу засідку. Ворог втратив 3 авт та коло 30 вбитими і раненими, між ними майора і лейтенанта.

20. IX. 44 р. в с. Качанівка вбито секретаря підволочиського райпарткому Багренцова.

21. IX. 44 р. біля с. Букавина, Ходорівського р-ну, 25 енкаведистів зустрілися з повстанцем — розвідчиком Вербою. З револьвера Верба вбив начальника райвідділу нквд і майора та ранив ще двох терористів. Під ворожим обстрілом Верба віддалився і виконав своє розвідче завдання.

23. IX. 44. р. біля с. Трійця (Львівська обл.) самооборонний відділ звів 3-годинний бій з 1000-ним загоном большевиків, які втратили багато вбитими і раненими. Вбитих вивезли вони 6 підводами, а ранених—кількома автами.

23. IX. 44 р. в с. Дібринів, Рогатинського р-ну, відділ С. звів бій з одною сотнею червоних загарбників. Ворог утратив коло 50 вбитими, між ними ст. лейтенанта рогатинського нквд, та кілька десятків раненими. Здобуто 3 кулемети, 3 „фінки" і 21 кріс.

24. IX. 44 р. сотня УПА під командуванням Ш. і самооборонний відділ цілий день вели бій з окупантами в с. Олеші (Станиславівщина). Ворог утратив майора, капітана, ст. лейтенанта і понад 120 рядових большевицьких наймитів.

30. IX. 44 р. біля сс. Унів і Пнятин (Львівщина) 700 червоних окупантів 26 разів атакували відділ УПА. Червоні втратили коло 170 вбитими (в тому числі полковника і 7 лейтенантів) та до 120 раненими.

В одному з останніх рейдів по Острівському і Здолбунівському р-нах (Волинь) відділи УПА зробили 48 засідок та звели кілька відкритих боїв, у яких знищено 300 енкаведистів, здобуто 13 кулеметів, 23 автомати, 18 півавтоматів, 48 крісів, 14 тис. амуніції, відбито 148 змобілізованих чоловіків. Повстанці на здобутих автомашинах проїхали з піснями через 16 місцевостей, де провели значну масово-політичну роботу.

В с. Березів Старий, біля шоси Коломия — Делятин, вночі з 13. на 14. IX. 44 р. енкаведисти влаштували собі забаву. Користаючись з темної ночі, під будинок, де забавлялися енкаведисти, підійшов відділ УПА під ком. С.. На знак червоної ракети повстанці обскочили всі виходи. У наслідку короткого бою по большевицькому боці впало 52 вбитими.

19. IX. 44 р. сотня УПА ім. Богуна під ком. Н. звела два успішні бої з прикордонними військами нквд б. гори Рабинець, в Коломийщині. У наслідку вбито 14 енкаведистів і багато ранено.

24. IX. 44. р. відділ УПА під ком. С. зробив наскок на містечко Солотвина, в Станиславівській області. Дві чоти повстанців вдерлися до міста, спалили будинки нкгб, нквд та випустили біля 80 в'язнів. Вбито 17 большевиків, 12 ранено.

6. X. 44 р. відділи УПА під ком. О. і С. звели бій з енкаведистами в Космачі, б. Коломиї. Убито 17 сталінських бандитів.

9. X. 44 р. в Берездові Середньому (Коломийщина) наша боївка звела бій з енкаведистами, при чому по ворожому боці впали 1 майор, 4 старшини і 17 рядовиків-енкаведистів.

На полонинах, б. села Грамітни (Коломийщина), довший час перебував вишкільний табір УПА. Зібравши про табір інформації, большевики запляпували на нього вдарити 10. X. 44 р. о 6 год. ранку. В силі 3-ьох сотень вони почали з двох боків наступати, намагаючись перевести оточувальний маневр. Після цілоденного бою большевики відступили, втративши 49 убитими і багато раненими.

На відділ УПА ім. Богуна наскочив 12. X. 44 р. в с. Жукотині (Коломийщина) відділ енкаведистів Коршівського району в кількості 29 осіб. Після короткої перестрілки повстанці пішли в наступ. Вбито 13 сталінських посіпак, а 6 полонено. Між убитими: начальник коршівського нквд, 1 старший лейтенант, 4 молодші лейтенанти, прокурор і секретар районного комсомолу.

22. X. 44 р. на стаціонуючий в с. Ліщава Горішня (Бірчанщина) відділ УПА повели наступ великі відділи нквд у кількості понад 1500 бандитів з трьома танками. Відділ прийняв ворогів боєм, в якому згинуло коло 100 большевиків, багато ранено та знищено 2 танки.

22. X. 44 р. повстанці відділу УПА ім. Богуна зробили засідку на шляху, що веде з Заболотова до Косова (Коломийщина). Дорогою над'їхали 4 енкаведисти. Повстанці підпустили їх на близьку віддаль і коротким вогнем усіх знищили. Згодом над'їхало ще 2 підводи енкаведистів, і по них відкрито вогонь. У загальному наслідку вбито 14 енкаведистів, в тому числі 1 молодшого лейтенанта, начальника районного нквд, начальника ,,стрибків", прокурора і 2 сержантів.

16 — 17. XI. 44 р. большевики робили облави на села і ліси Галицького р-ну. В с. Сеприщі вони наскочили на відділ УПА, що ним командував Р. Відділ звів бій, в якому впало понад 100 большевиків убитими.

Під час рейду відділу УПА „Стріла" під ком. Х. знищено 20. XI. 44 р. б. Перегінська (Станиславівщина) большевицьке авто і двох большевиків, 21. XI. звільнено цим відділом з большевицьких рук 15 арештованих громадян, 23. XI. спалено 2 великі мости на р. Лімниця.

24. XI. 44 р. о 22. год. відділ УПА в силі двох роїв напав на будинок нкгб у Станиславові. Обстріляно кулеметами стійкових. Другий відділ у той час почав обстрілювати центр міста гранатометами. Большевики, не зорієнтувавшись у ситуації, почали між собою стрілятися. У місті зчинилася паніка. Повстанці відступили без втрат, вбивши кількадесят окупантів.

4. XII. 44 р. відділ УПА „Орли" під ком. Ж. вдарив на районний центр Тисьмениця, Станиславівської області. Знищено будинки нкгб, нквд і военкомату, вбито біля 30 большевиків.

20. XII. 44 р. большевики робили облаву на Малечів (Стрийщина). Одна сотня УПА наскочила на них, вбивши 22 сталінських бандитів.

20. XII. 44 р. сотня „Змії" під ком. П. вдарила на районний центр Товмач, Станиславівської області, звільнюючи з тюрми 45 в'язнів. У вуличних боях убито біля 60 большевиків, знищено будинок міліції і тюрму.

28. XII. 44 р. сотня „Полтавці" під ком. сл. п. сотенного Максима звела великий бій з десятикратно більшими силами наступаючих большевиків біля с. Кореличі, Перемишлянського р-ну, Львівської області. В цьому бою впало 367 большевиків убитими і понад 150 раненими. По боці повстанців загинуло 19 вбитими, між ними і сл. п. сотенний Максим, та 6 легко ранено.

На українських землях проходить важка боротьба всього українського народу з большевицькими наїзниками. У цій боротьбі й українському народові приходиться платити великими кривавими жертвами. Та це боротьби не припинює і не припинить, український народ і далі боротиметься, аж до повної перемоги за Українську Самостійну Соборну Державу!

ВІСТКИ

Політика московсько-большевицьких імперіялістів

За вказівками з Москви, грецькі комуністи, об'єднані в військову формацію п. н. „ЕЛАС“, на початку грудня 1944 р. підняли повстання проти грецького національного уряду Папандреу з метою паралізувати англійські впливи в Греції, на які опирався згаданий уряд. Цим повстанням керував комуністичний штаб у Софії (Болгарія), звідки грецькі комуністи через Македонію і Тракію одержували постійну допомогу. В справу скоро вмішалась Англія, підтримуючи своїми військами грецький національний уряд. Розгорілася жорстока боротьба, головно в столиці Атенах і порті Пірей, що потягнула за собою тисячі вбитих і ранених з обох боків. Для полагодження грецької проблеми виїжджав у Грецію Черчіль, а також кількаразово займалась цим питанням англійська палата громад. Щоби рятувати свій престиж, Англія вирішила силою придушити повстання грецьких комуністів, впроваджуючи в дію проти них більшу кількість дивізій, літаки і танки. Щойно під пресією англійських військ, не маючи надії в сучасних політичних обставинах на допомогу з Москви, грецькі комуністи прийняли 14. І. 45 р. умови перемир'я, подиктовані англійським командуванням. Та, як підкреслює англійська преса, цим грецька справа остаточно не полагоджена, і труднощі існують дальше. В Греції різко проявилися суперечності інтересів Англії та СССР, і тільки хвилева коньюнктура не дозволила, щоб ці суперечності перемінилися в одвертий збройний конфлікт між Англією та СССР.

Американський часопис „Ньюйорк-Геральд“ подає, що в США діє біля 3700 большевицьких агентів, які під різними претекстами одержали урядове право в'їзду і вештаються по цілім краю.

Комуністичні партії на Балканах під проводом висланця Москви — Тіто заключили договір про створення з балканських держав Союзу Балканських Соціялістичних Республік.

За відомостями шведської преси, большевики вивезли з Румунії півтора мільйона робітників на Сибір. Багато робітників румунського нафтового промислу заладовано в Констанці на кораблі і вивезено в невідомому напрямі.

Зі Стокгольму повідомляють, що большевицький уряд виготовив плян переселення мешканців Естонії, Латвії, і Литви в Азію. На їх місце мали б населити корінних москалів.

Москва зажадала від Ірану нафтових концесій у північній частині країни. Уряд Ірану під впливом американців відкинув домагання большевиків. В Ірані відбуваються численні большевицькі демонстрації, що домагаються большевизації Ірану.

СССР не взяв участи в міжнародній летунській конференції, яка відбулася в листопаді 1944 р. в Чікаго. Як причину бойкоту цієї конференції большевицький уряд подав обставину, що на цю конференцію запрошено Еспанію, Португалію і Швайцарію, які ведуть різку протисовєтську політику.

З приводу промови Сталіна в 27-мі роковини Жовтневої революції писав англ. часопис „Манчестер Гардіян“: „Сталін стоїть під враженням будучої агресії Німеччини, яка в майбутньому знову могла б загрожувати СССР. На думку англ. щоденника, це не являє великої небезпеки в майбутньому. Куди більшою небезпекою для миру є справа поділу Европи на західну европейську і східну большевицьку, до чого прагне політика Сталіна. Розбиття Европи на дві частини висунуло б знову питання Німеччини, яка відіграла б ролю язичка при возі, а це довело б знову до світового конфлікту“.

У Фінляндії вбили большевицькі агенти провідницю жіночої військової організації „Лоттас“.

Сталін зажадав від де Голя визнання совєтської Польщі, на що де Голь і погодився, як видно з факту обміну дипломатичними представниками між Парижем і Люблином.

10. XII. 44. СССР заключив договір про союз і співпрацю з Францією. За відомостями з невтральних і численних

англійських джерел, советсько-французький договір був складений у найсуворішій таємниці перед Англією і США.

Москва зааранжувала в Болгарії великий монстр-процес проти членів б. болгарського уряду, регенційної ради і парляменту. Московсько-большевицькі верховоди домагаються для всіх обвинувачених смертної кари.

31. XII. 44 р. перемінено польський Комітет Національного Визволення в Люблині в Тимчасовий Уряд Польської Республіки. Москва негайно акредитувала при цьому уряді свойого дипломатичного представника, вижидаючи визнання нового польського уряду Англією і США. Тим часом Англія і США склали офіційну заяву, що вони визнають тільки лондонський польський уряд як правний уряд Польщі. Першим актом нового польського уряду в Люблині було позбавлення членів польського лондонського уряду прав польського громадянства.

В Білгороді (Югославія) відбулася велика комуністична демонстрація, що домагалася уступлення югославського короля Петра.

З Женеви повідомляють, що большевики готують новий релігійний маневр, запляновуючи скликання синоду східних церков під покровительством Москви

З доручення Москви створено при кінці грудня 1944 р. в Дебречині т. зв Тимчасовий Національний Уряд Мадярщини, якого завданням буде прийняти умови перемир'я з Москвою і виконувати їх.

Протибольшевицька боротьба

Шведський часопис „Морген Тіднінген" повідомляє, що в Фінляндії зростає протибольшевицький рух.

В Естонії ведеться підпільна боротьба проти московсько-большевицьких імперіялістів. Так, наприклад, у столиці Естонії, Таллінi, вбито 25 чільних енкаведистів, а між ними Ігерзена, провідника комуністичної партії Естонії. Московські верховоди не сміють показатися ніччю на вулицях міста. Населення Естонії втікає масово в ліси, де творяться організовані партизанські загони для боротьби з московсько-большевицькими імперіялістами.

За інформаціями хорватського інформбюро, в Західній Болгарії розгорілася протибольшевицька партизанка. Виконано низку атентатів і саботажів.

В Сербії ведуть протибольшевицьку боротьбу повстанські загони „Четніків" під командуванням генерала Дрази Міхайловіча.

В Південній Франції зорганізували большевики еспанську большевицьку армію, що начислює понад 20 тисяч чоловіків. Всі вони озброєні в найновішу зброю. Штаб цієї армії знаходиться в Парижі; в його склад входять бувші комуністичні еспанські генерали. До Парижа прибула також з Москви еспанська комуністка Долорес Ібаррурі-Пасіонарія. Мадрідський часопис „Альказар", реєструючи ці факти, заявляє, що Еспанія не забула большевизму і готова ще раз боротися з ним.

З Женеви повідомляють, що командант Бургоса, герой еспанської національної війни ген. Яге знищив у провінції Наварра еспанські большевицькі банди, які, за наказом Москви, продерлися туди з Південної Франції для ведення підготовчої роботи для повалення генерала Франка. Втрати большевиків виносять 3000 вбитими і раненими.

Американський часопис „Ньюйорк Таймс" повідомляє з Люблина про зріст польського підпільного руху в підсоветській частині Польщі, який, за інформаціями репортера згаданого часопису, набрав масових розмірів.

Большевицьке радіо і преса постійно називають польський еміграційний уряд у Лондоні „зрадниками", а членів Польської Армії Крайової — „бандитами".

Московське радіо подає, що „бандити" з ПАК доконують часто атентатів і саботажів.

До англо-советських взаємин

В Тегерані (Іран) відбулася советсько-іранська нафтова конференція, яка викликала поважне занепокоєння в Лондоні з того приводу, що справи іранської нафти були досі застережені виключно для Англії і США.

В Югославії в останній час відживає конфлікт англо-советських інтересів (Тіто— король Петро). Король Петро, що недавно під натиском Англії погоджувався на фактичний стан, створений Тітом, відмовився тепер визнати владу Тіта

і його умову з премієром Шубачічем. Большевики організовують проти короля демонстрації, домагаються його уступлення.

Закордонна політика Англії

З приводу великої дебати про закордонну політику Англії в англійській палаті громад (24—25. V. 44 р.) писав близький до англійського міністерства заксправ часопис „Обсервер“: „Остання дебата про закордонну політику Англії виявила дві школи англійської закордонної політики: ***протиевропейську й проевропейську.*** Перша школа опирає свої пляни майбутньої організації світу на 4-ьох союзних державах: Англії, США, СССР і Китаю. Ця школа відмовляє европейським державам прийматі участь у порядкуванні повоєнними відносинами, а цим самим відвертає увагу Англії від европейських справ. Проевропейська школа англійської закордонної політики обстоює зовсім протилежну думку: Европа повинна взяти активну часть у повоєнному житті під політичною командою Англії. Ця політична школа має всі шанси на перемогу, бо знаходить підтримку переважної більшости англійського громадянства та опирається на традиційній політиці Англії, в основі якої лежить рівновага европейських сил.“

Після московської візити б. премієра польського еміграційного уряду в Лондоні Миколайчика в серпні 1944 р. писав передовий англійський часопис „Таймс“: „Комуністична Польща не могла б бути гарантією безпеки на сході Европи“.

Англійський часопис „Обсервер“ ось що пише про майбутні англо-бельгійські взаємини: „Після війни Бельгія не може вести самостійної політики. Вона мусить тісно співпрацювати з Англією. Англія мусить мати військові бази на території Бельгії“.

З приводу поїздки Черчіля з візитою в Париж у половині листопада 1944р. вся англійська преса широко заговорила про створення блоку західних держав, до якого ввійшли б: Англія, Франція, Бельгія, Голландія, Данія і Норвегія. Часопис „Економіст“ заявляє, що блок західних держав спрямований проти СССР. Французький часопис „Франтірер“ підкреслює, що Москва не бажає собі західно-европейського блоку. Англійський часопис „Таймс“ підкреслює, що Черчіль настоював на внутрішню єдність французького народу, яка є поважно загрожена большевицькими затіями. Сильна Франція, на думку англійських політиків, є запорукою рівноваги політичних сил в Европі і гарантією майбутнього миру.

В дебаті над політичною ситуацією в Греції, що відбулася 19.XII.44. в англійській палаті громад, деякі посли підкреслювали, що розвиток грецьких подій (боротьба англійців з грецькими комуністами) дає основу думати, що англійський уряд розпочав на тереиі Греції політичну розгривку з деякими державами (натяк на СССР — прим. Ред.).

Англійський амбасадор у Греції прийняв делегацію грецьких робітників, запевняючи їм матеріяльну допомогу Англії грецькому робітництву (видано 300.000 харчових порцій щоденно).

В Атенах відбулася велика проанглійська маніфестація. Англійський командувач у Греції генерал Скобі заявив у своїй промові до грецького народу, що Англія захищатиме незалежність Греції проти всяких затій, звідкіля б вони не походили.

16. І. 45 р. премієр Черчіль зложив заяву в англійському парляменті, що Англія визнає тільки польський лондонський уряд.

В тій самій промові Черчіль підкреслив, що він однозгідний з недавньою заявою Рузвельта про те, що Атлянтійська Карта була висловом щирих намірів союзників і зобов'язує в повній силі на майбутнє.

Політика США

Президент США Рузвельт оголосив договір, заключений між США, СССР і Англією, про окупацію Німеччини і Японії. Договір передбачає окупацію Німеччини і Японії союзними військами навіть у тому випадку, коли б ці держави скапітулювали в той час, як бойові дії йтимуть ще перед їхніми кордонами.

Зі Стокгольму повідомляють, що тамошнє посольство США зложило 900 тисяч шведських корон для Союзу Національного Визволення Балтійських Держав.

6. I. 45 р. президент Рузвельт дав послання до американського конгресу. В цьому посланні Рузвельт підкреслив, що союзників лучить не лише спільна небезпека, але й надія на співпрацю в майбутньому. Дальше американський президент ствердив, що між союзниками існують поважні різниці думок на полагодження європейських проблем, доказом чого є справи Польщі та Греції, зовсім не легкі до розв'язки. Рузвельт завважив, що творення т. зв. тимчасових урядів, які противляться волі народу, не доведе до упорядкування політичних відносин в Европі. Якщо не буде згоди між союзниками, то це доведе до анархії міжнародного життя, а в дальшу чергу до вибуху III-ьої світової війни. Одначе, дехто про це забув (натяк Рузвельта на СССР—прим. Ред.) і з цинізмом використовує труднощі в Европі для власних інтересів.

9. I. 45 р. президент Рузвельт запропонував конгресові 4-ий воєнний бюджет на 83 мільярди долярів, т. зв. „бюджет перемоги". В своїй бюджетовій промові Рузвельт підкреслив, що не слід бути оптимістом, якщо йдеться про закінчення війни. Війна з Японією потриває ще довго і вимагатиме великих матеріяльних і людських вкладів.

Уряд США вніс до конгресу два законопроєкти:

1) закону про обов'язковий військовий вишкіл;

2) закону про загальний обов'язок праці.

В мотивах до цих важливих законопроєктів підкреслюється, що США, зірвавши з засадою ізоляціонізму (невмішування до позаамериканських справ), мусять провести велетенську мобілізацію військових і робочих сил, бо майбутня міжнародна ситуація вимагатиме від Америки чуйности і сили.

Президент Рузвельт вислав телеграму до команданта грецьких національних військ, в якій запевняє його в своїй прихильності і допомозі та просить зберегти толеранцію у відношенні до переможених грецьких ворохобників.

В середині січня 1945 р. президент Рузвельт і премієр Черчіль проголосили в Вашінгтоні спільну декларацію про подання допомоги европейським країнам, звільненим від німецької окупації. Декларація виправдує дотеперішній брак належної допомоги труднощами корабельного транспорту й обіцює, що в найближчому часі справа покращає.

Політика невтральних держав

На домагання аліянтів Португалія затримала доставку вольфраму для Німеччини (вольфрам — цінний сирівець для виробу протипанцерних гармат, літаків і т. п. — прим. Ред.).

Схиляючись в бік аліянтів, Туреччина зірвала 15.VII. 44 р. дипломатичні взаємини з Німеччиною, а 3. I. 45 р. — з Японією.

Зі Стокгольму повідомляють, що втікачі з балтійських країв, які втекли до Швеції перед німецьким терором, відмовились прийняти пропозиції СССР вертатися до батьківщини, як довго вона залишиться під окупацією Москви. Ці втікачі надалі остаються під опікою шведського уряду. Також польський (большевицький) люблинський уряд звернувся з апелем до польської еміграції в невтральних країнах вертатися до краю. Поляки, однак, не повертаються.

ВПАЛИ НА ПОЛІ СЛАВИ

На українських землях проходить важка, жорстока і нерівна боротьба. За осягнення найвищої ідеї нації — здобуття державної самостійности й соборности — борються багаточисленні ряди українських селян, робітників, інтелігенції. За Велику Справу, за визволення з-під ворожого ярма сини і дочки Соборної України стали дружнім фронтом від Попраду до кавказьких верхів, від поліських болот по Чорне море. В авангарді цієї боротьби — українські революціонери-самостійники.

На українській землі, рясно политій кров'ю борців-героїв, ростуть нові когорти безстрашних воїнів. Шлях до волі й перемоги вказують їм Ті, що для народу не щадили праці, поту і життя — Борці-Герої Української Національної Революції.

* * *

За останні два роки боротьби українського народу за волю впали десятки тисяч його синів і дочок. Тут згадаємо тільки деяких з них. В глибокій пошані клонимо голови перед усіми знаними і незнаними Впавшими за Велику Справу:

22. VIII. 1944 р. в с. Гаї Нижні, Дрогобицької области, згинув у бою з большевицькими окупантами сл. п. Друг РОСТИСЛАВ ВОЛОШИН-ГОРБЕНКО (Павленко), Член Проводу ОУН, визначний організатор революційно-визвольного руху, відомий суспільно-політичний діяч на Західних і Північно-Західних Землях України.

ПАНТЕЛЕЙМОН САК (Могила, Всеволод, Сила, Коваль), родом з Київщини, Краєвий Провідник ОУН на Осередніх і Східних Українських Землях, редактор підпільного органу „За Самостійну Україну", автор численних статтей, брошур і відозв, автор книжки „Україна — якою була, якою є і якою буде", визначний суспільно-політичний діяч, загинув геройською смертю, розстріляний німецькими катами в київській тюрмі 1943 р.

ВОЛОДИМИР ФЕДАК-ГРАБ, визначний член ОУН, учасник II Великого Збору ОУН, бувший Краєвий Провідник, згинув геройською смертю в німецькій гестапівській тюрмі в Берліні 29 квітня 1943 р.

ІВАН ГАБРУСЕВИЧ-ДЖОН, визначний провідний член ОУН, один з перших піонерів українського самостійницького революційного руху, автор політичних й ідеологічних праць, учасник II Великого Збору ОУН, згинув у німецькому концентраційному таборі в Оранієнбургу в м. червні 1943 р.

19. VII. 1944 р. згинув у боротьбі з німецькими окупантами член Краєвого Проводу ОУН на ЗУЗ сл. п. ЮЛІЯН ГУЛЯК-ТОКАР (Марко, Рен). В особі сл. п. Друга Гуляка-Токаря Організація втратила одного з найкращих своїх організаторів, людину великого досвіду. Сл. п. Друг Гуляк-Токар увесь свій молодий вік віддав організаційній праці, вісім років бачимо Його на керівних постах. Справі визволення України посвятив Він себе всього, віддав Їй все, що Йому було найдорожче. Сл. п. Друг Гуляк-Токар — це революціонер безкомпромісовий і нещадний у боротьбі з ворогами. Притаманна Йому безпосередність і велика тактовність приєднували собі людей, здобували прихильність і довір'я.

1. XI. 1944 р. загинув у бою з большевиками в Чорному Лісі (Станиславівська область) визначний революціонер, б. Краєвий Провідник, учасник III ВЗОУН, член Головної Ради ОУН ВАСИЛЬ ТУРКОВСЬКИЙ-ПЕТРОВИЧ (Павло). Сл.п. Друг Турковський-Петрович поєднував у собі прикмети непересічного організатора і бойовика.

21. XII. 1944 р. загинув у бою з большевиками ЙОСИП ПОЗИЧАНЮК-ШАБЛЮК (Шугай, Євшан, Стожар, Устим Чубенко), родом з Дашівського р-ну, Вінницької области, член Головної Ради ОУН, один з перших піонерів українського самостійницького руху на ОіСУЗ, політв'язень німецьких тюрем і засланець концентраційного табору, непересічний публіцист і письменник, автор численних видань ОУН, редактор підпільних газет „За Самостійну Україну", „За Українську Державу" і ін., учасник III Надзвичайного Великого Збору ОУН, визначний представник молодого українського покоління ОіСУЗемель, що, не зважаючи на довгу большевицьку неволю, невпинно бореться за ідею української державної самостійности.

В березні 1942 р. згинув під час тортур у будинку німецького гестапа в Дунаївцях Окружний Провідник ОУН Кам'янець-Подільської области сл. п. ВІЙ.

ГРИЦЬ (Боженко, Милий), родом зі Стрийщини, обл. зв'язковий ОУН, загинув у бою з німецькими жандармами в Кіровограді 8. І. 1943 р.

ЛЬОНҐИН ШОСТАК (родом з Плетеного, к. Ташлика, Кіровоградської области), КРИВИЙ і ДЕЙДЕЙ (родом з Галичини), організатори революційно-визвольного руху в західній Кіровоградщині, розстріляні 30. І. 1943 р. німецьким гестапом у Кіровограді.

ХОЛОДНИЙ, Окружний Провідник ОУН Лятичівської округи, Кам'янець-Подільської области, загинув у березні 1943 р. в бою з німецькими жандармами.

ПЕТРЕНКО-ЗЕЛЕНИЙ, Окружний Провідник ОУН в Кам'янець-Подільській області, згинув у бою з німецькою поліцією 28. IV. 1943 р.

ПЕТРО ВОРОН, організатор революційно-визвольного руху в Новомосковщині, Дніпропетровська область, згинув у бою з німецькими поліційними агентами І. VII. 1943 р. в с. Знаменівка, б. Новомосковська.

ПАВЛО ІСКРА, Окружний Провідник ОУН, заступник командира повстанчої групи УПА, розстріляний гестапом у Бердичеві 4. VII. 1943 р.

ЧЕРНИК, родом з Сокальщини, згинув у боротьбі з німецько-большевицькими агентами 20. VII. 1943 р. в с. Глодоси, Кіровоградська область. Черник був членом Окружного Проводу ОУН на ОіСУЗ.

І. VIII. 1943 р. в Бугрині, Рівенщина, згинув, замордований жахливим способом німецькими катами, виховник і політичний керівник одної групи УПА РУДЯЩИЙ.

ЧОРНОЯРЕНКО, родом з Кам'янського району, Дніпропетровської области, організатор революційно-визвольного руху в Солонянщині, впав у серпні 1943 р. в бою з агентами німецької поліції.

ГЛІБ, родом з Галичини, член Окружного Проводу ОУН Криворіжжя, МОРОЗ, родом з СУЗ, і ПИЛИП згинули від німецьких куль у Кривому Розі у вересні 1943 р.

Організатор і командир групи УПА НЕЗНАНИЙ згинув у бою з большевицькими партизанами 4. IX. 1943 р. б. Ружина в Тибіївських лісах.

ВАСИЛЬ ГАДАДА (Олесь, Юрко), родом з Жовківщини, надрайонний провідник ОУН Кам'янського, Окружний Провідник Криворіжчини, член Обласного Проводу ОУН Дніпропетровської области, згинув у бою з німецькими агентами 9. IX. 1943 р.

ГРАБ, родом з Ходорівщини, б. Обласний Провідник м. Львова, провідник м. Коломиї, довголітній політв'язень, згинув 4.X. 1943 р. в бою з німецькою жандармерією б. Коломиї.

В боротьбі з большевиками згинули на ПЗУЗ на початку 1944 р.: ІВАН МАКАР-БЕЗРІДНИЙ, родом з Сокальщини, довголітній визначний член ОУН, політичний в'язень, засланець концентраційного табору в Березі Картузькій, член Краєвого Проводу ОУН на ПЗУЗ, один з організаторів боротьби з німецькою і большевицькою окупаціями; Обласний Провідник ОУН ПАСТУШЕНКО, працівник штабів УПА ПТАШКА, керівник підпільних друкарень САЙГОР та курінний УПА ЛАЙДАКА.

ПРОЦИК, абсольвент медицини, довголітній заслужений член ОУН, згинув геройською смертю, закатований гестапівцями в німецькій тюрмі в Берліні в м. грудні 1943 р.

ГРИЦЬ ЯВОРІВ, довголітній визначний член ОУН, Обласний Провідник Вінницької области і Полтавської области, згинув геройською смертю, закатований у німецькому концентраційному таборі в Авшвіці.

ВОЛОДИМИР ЯЗОРІВ, довголітній член ОУН, член Обласного Проводу ОУН Рівенської области, згинув геройською смертю, закатований у німецькому концентраційному таборі в Авшвіці.

В німецькому концентраційному таборі в Авшвіці зимою 1943—4 р. замордовано і спалено біля 100 українських політичних в'язнів — самостійників.

13. II. 1944 р. на шляху Ферлеїв-Мєша, пов. Рогатин, згинув геройською смертю в бою з німецькими жандармами обласний референт пропаганди Тернопільської области, редактор „Самостійника“ сл. п. БОРИС-ЄФРЕМ. Важко ранений ворожими кулями, добив себе з власної пістолі, щоб не попастися живим у руки ворогові.

26. II. 1944 р. трагічно згинула член Краєвого Проводу Юнацтва ГАЛЯ З. (Уляна), організатор революційно-визвольного руху на СУЗ, чільна виховниця юнацтва.

Від німецьких куль загинули провідники й непересічні виховники юнацтва ЗУЗ, члени Краєвого Проводу Юнацтва БЕРКУТ, АНДРІЙ і ОСТЮК.

Сл. п. МОРЯК, Окружний Провідник Коломийщини, впав від большевицької кулі в с. Вербів, Підгаєцького повіту, 2. IV. 1944 р.

7. IV. 1944 р. впав від большевицької кулі б. Окружний Провідник Станиславівщини, організатор бойових відділів у Станиславівській області сл. п. МИРОН.

Курінний ТАРАС ОНИШКЕВИЧ-ГАЛАЙДА, визначний член ОУН, довголітній політв'язень, член Обласного Проводу ОУН, організатор революційно-визвольного руху на ОіСУЗ (Житомирщина, Київщина, Дніпропетровщина), учасник II ВЗОУН, згинув в Острові, б. Сокаля, в боротьбі з польськими імперіялістами 9. IV. 1944 р.

В травні 1944 р. в с. Перевозець, повіт Калуш, згинув трагічно сл. п. БАЙДА, Обласний Провідник ОУН Станиславівської области.

Сл. п. ПРУТ, член обласного відділу СБ, згинув у Добромилі, б. Перемишля, від куль німецького жандарма 20. V. 1944 р.

Сл. п. КЕДР, Обласний Провідник Львівської области, згинув трагічною смертю 16. VI. 1944 р.

19. VII. 1944 р. у нерівній боротьбі з німецькими варварами загинув б. член Краєвого Проводу ОУН-ЗУЗ, б. Краєвий Провідник Юнацтва і Обласний Провідник ОУН Львівської области сл. п. ЯРОСЛАВ МОРЯК.

В червні 1944 р. згинув у боротьбі з німецькими наїзниками член Обласного Проводу ОУН Дрогобицької области сл. п. ЖУК.

Під час переходу фронту в тій же області впали від большевицьких куль члени Обласного Проводу ОУН сл. п. МАРКО РІК і НОМАД.

21. VIII. 1944 р. згинув у боротьбі з большевиками на Яворівщині визначний письменник і публіцист Др. ЮРІЙ ЛИПА, виконуючий обов'язки лікаря в УПА.

8. IX. 1944 р. згинув у бою від большевицьких куль зразковий вишкільник, член обласного осередку пропаганди у Львівській області, виховник сл. п. КАТИНСЬКИЙ.

В жовтні 1944 р. загинув у бою з большевиками сл. п. пор. ФЕДІР ПОЛЬОВИЙ-ПОЛЬ, командант старшинської школи УПА.

В листопаді 1944 р. загинув у бою з большевиками сл. п. пор. ЯРЕМА, б. член Обласного Проводу ОУН.

3. XII. 1944 р. загинув у бою з большевиками член Краєвого Військового Штабу УПА-Захід СЕРГІЙ.

21. XII. 1944 р. загинули в бою з большевиками ВСЕВОЛОД, ГРАД і ОРЕЛ:

ВСЕВОЛОД (Чумак) — визначний член ОУН, організатор революційно-визвольної боротьби на ЗУЗ і ОіСУЗ, поєднував у собі прикмети непересічного організатора і бойовика;

ГРАД (Юра, Модест) — визначний член ОУН, довголітній політичний в'язень, учасник II Великого Збору ОУН, учасник багатьох геройських боїв з військами нквд в час першої і другої большевицької окупації;

ОРЕЛ — довголітній член ОУН, б. обласний військовий референт, один з організаторів УНС—УПА, учасник геройських боїв з німецькими большевицькими окупантами.

СЛАВА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!
СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ!

Сл. п. МИХАЙЛО ПАЛІДОВИЧ-КАРПАТСЬКИЙ (Херсонець, Моряк, Денис), головний редактор органу Проводу ОУН „Ідея і Чин", б. головний редактор „Бюлетеня ОУН - ЗУЗ", б. член Краєвого Проводу, секретар III-го Надзвичайного Великого Збору ОУН, загинув 26. V. 1944 р. Він упав на стійці в час виконування своїх обов'язків, в розпалі боротьби, в час, коли наша визвольна справа вимагає якнайбільше борців і провідників типу сл. п. Друга Палідовича-Карпатського.

Життєвий шлях сл. п. Михайла Палідовича-Карпатського — це шлях боротьби українського революціонера - самостійника, що цілком віддав себе справі Української Національної Революції. Його повна відданість Революції, індивідуальні здібності, твердий характер ведуть Його від посту члена рядовика аж до найвищих постів в Організації. Його не ломлять ні тюрма, ні важкі умови підпільного життя.

В початках своєї організаційної праці сл. п. Палідович-Карпатський організовує підпільні кадри, потім Він їх виховує. На обох ділянках революційної роботи виявилися всі цінні прикмети сл. п. Палідовича-Карпатського як українського революціонера. Але найкраще Він виявив себе в улюбленій публіцистичній діяльності. Будучи ворогом всякого дилетанства, Він довгою і впертою працею над собою створив передумови для своєї пізнішої, повної успіхів публіцистичної праці. Тут перед сл. п. Палідовичем - Карпатським було велике майбутнє. Як головний редактор націоналістичних видань, а зокрема центрального органу Проводу ОУН „Ідея і Чин", виявився сл. п. Палідович-Карпатський як один з найбільших талановитих сучасних молодих українських публіцистів. Його вперті і основні студії нашого минулого давали Йому змогу пов'язувати минуле з сучасним, а сучасну нашу революційно-визвольну боротьбу ставити на твердих основах героїчної історичної традиції українського народу.

Сл. п. Михайло Палідович - Карпатський відійшов від нас у розквіті свого віку, коли заповідався буйний розвиток Його індивідуальности. Сл. п. Палідович - Карпатський був людиною твердих моральних засад і невгнутого характеру. Як людина проникливого розуму, Він ставив перспективи, шукав шляхів та вказував напрямні нашому рухові; як провідний член ОУН був зразком революціонера й провідника.

СЛАВА ГЕРОЄВІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ!

ВИДАННЯ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В 1944 році під гітлерівською та большевицькою окупаціями вийшли на Україні такі політичні документи, революційна і пропагандивна література: ОУН видала такі ***пресові органи:***

Ідея і Чин, чч. 6, 7.
Самостійна Україна, ч. 9.
За Українську Державу, чч. 1, 2, 3, 4, 5.
Вісті Української Інформаційної Служби, чч. 1, 2, 3.
Бюлетень ЗУЗ, січень, ч. II.
Самостійник, чч. 2, 3.

Видано звернення Проводу ОУН до українського народу (січень, червень).

Брошури: О. Садовий: Куди прямують поляки?
І. Ольгович: До характеристики сьогочасної міжнародної ситуації,
Л. Левкович: Про міжнародне положення,
Ф. Чагрів: Польське питання,
* * *: На допомогу пропагандистам.

Листівки: „Робітники“ та близько двох десятків друкованих гасел.

Українська Головна Визвольна Рада видала:

Перший Універсал Української Головної Визвольної Ради (у формі плякатів і листівок),
Плятформа Української Головної Визвольної Ради,
Звернення Закордонного Представництва УГВР до всіх українців, які перебувають поза межами України.

Українська Повстанча Армія видала:

Бойовий правильник піхоти, I, II, III, IV частини,
Присяга вояка Української Повстанчої Армії,
Повстанець, ч. I, 16 стор., журнал для бійців УПА,
Український Перець, ч. 2, 10 стор , сатиричний журнал,
Слово к бойцам и командирам Красной Армии — брошура,
За що бореться Українська Повстанча Армія—брошурка українською та російською мовами.

Листівки за підписом Командування УПА-Схід і УПА-Захід та від імени Українських Повстанців:

Трудовий народе СССР, Що таке УССР?, Робітники України, Робітники транспорту України, Селяни України, Красноармейцы (російською мовою), Молодь України, Чи знаєш Ти?
Брати червоноармійці (українською та російською мовами),
Червоноармійці і командири (українською і російською мовами),
За що борються Українські Повстанці? — ілюстрована листівка,
До всіх корнійчуків, гречух, тичин, бажанів, сексотів, донощиків, лакеїв та інших ще живих агентів сталінського кривавого імперіялізму,
Оповідання про те, як большевики революцію з'їли, як Сталін перевішав українських комуністів та про найвищих секретарів компартії на Україні,
Лист колгоспників України до ката народів Йоськи Сталіна,
Повстанче яблучко (коломийки).

ЗМІСТ

З ДРУКАРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ